Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 90 (340) ◆ Субота, 16 травня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

СНД НЕДОВГО ПРОЖИВЕ,

ЯКЩО НЕ ПРОВЕСТИ МІЖДЕРЖАВНОГО, МІЖГАЛУЗЕВОГО ОБРАХУВАННЯ ВЗАЄМНОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

(Заяву В. Фокіна в Ташкенті читайте на 2-й, 7-й сторінці).

ТАШКЕНТ, 15 травня. (Спец. кор. Укрінформ Сергій Баликов). Сьогодні тут почалася зустріч лідерів СНД ано-вранці глази держав Співдружності зібрались на перше засідання у Палаці Дружби народів. В числі останніх сюди прибула російська делегація на чолі з Борисом Єльциним. Відповідаючи на запитання журналістів, він сказав, що дуже наполягатиме на підписанні Договору про колективну безпеку. Президент Росії відзначив, що військові питання для нього є пріоритетними, і висловив надію, що основні преблеми, винесені на обговорення в Ташкенті, будуть розв'язані.

ЗУСТРІЧ ПОЧАЛАСЯ

Засідання лідерів СНД проходить за закритими дверима. Журналістів допустили лише у фойє Палацу. Але навіть туди не змогли потрапити представники української преси через низький ступінь акредитації. З початком зустрічі розпочався дощ, і українські журналісти змушені мокнути під ним, очікуючи повідомлень з Палацу.

* * *

При обговоренні організації роботи Ташкентської зустрічі голів держав — членів СНД керівник делегації України В. П. Фокін виступив з таким зверненням:

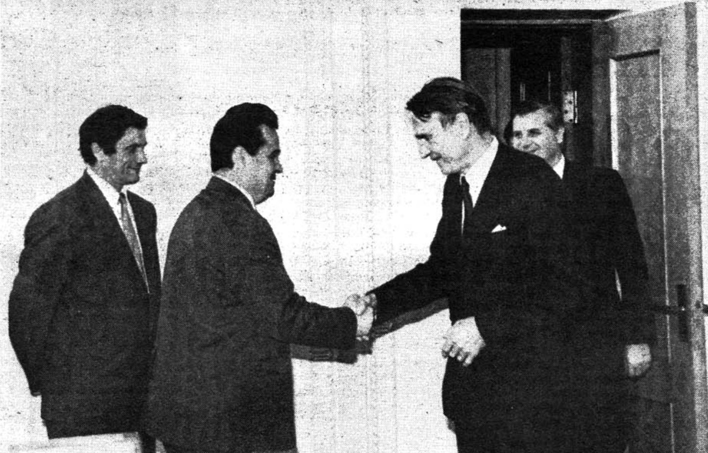
— Приймаючи до уваги стурбованість європейських країн відсутністю прогресу у розподілі між 8 державами Співдружності максимальних рівнів звичайних озброєнь, що перешкоджає найскорішому вступу в силу договору 1990 року про скорочення звичайних збройних сил у Європі, вношу пропозицію дати доручення міністрам закордонних справ і оборони відповідних країн Співдружності вирішити питання, які залишилися неузгодженими, в ході нинішнього засідання шляхом взаємних поступок.

Як держави — правонаступники колишнього Союзу всі ми повинні продемонструвати відповідальний підхід у справі скорочення військових арсеналів на континенті. Ташкентська зустріч повинна показати всьому світові, що країни Співдружності не тільки на словах, а й на ділі беруть участь у будівництві нової Європи.

Дана пропозиція Прем'єр-міністра України була підтримана учасниками зустрічі.

НАШ НОВИЙ ПАРТНЕР — ФІНЛЯНДІЯ

Як уже повідомлялося, 14 травня Голова Верховної Ради України І. С. Плющ зустрівся з Президентом Фінляндської Республіки Мауно Койвісто, який перебував у Києві з робочим візитом.

Під час бесіди М. Койвісто відзначив, що Фінляндія зацікавлена у встановленні двосторонніх стосунків з країнами колишнього СРСР. Україна є однією з перших, з якою вже налагоджується ділове співробітництво, започатковуються міждержавні зв'язки. Відбувся обмін думками з питань, що становлять взаємний інтерес, а також про багатосторонні міжнародні стосунки. Президент, зокрема, зауважив, що успіх економічної реформи значною мірою залежатиме від перспектив входження України в структури європейської та світової співдружності, створення власної конвертованої валюти. Особливу увагу було приділено питанням розвитку двостороннього економічного співробітництва і взаємовигідної торгівлі.

З нашої сторони наголошувалось, що парламент України створив правову базу для взаємовигідного економічного співробітництва з зарубіжними країнами. Прийнято, зокрема, Закон про іноземні інвестиції, яким передбачено вигідні умови для зарубіжних інвесторів, в тому числі й щодо оподаткування. В Україні є всі умови для того, щоб не тільки розвивати з Фінляндією взаємовигідні форми торгівлі, обміну товарами, а й створювати спільні підприємства, продукція яких мала б попит і на ринках інших країн.

Йшлося також про необхідність поєднувати зусилля у вирішенні економічних проблем, пошуках шляхів поліпшення безпеки атомних станцій, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

Були висловлені побажання розвивати міжпарламентські зв'язки між нашими країнами.

Того ж дня Президент Фінляндської Республіки М. Койвісто відбув на батьківщину.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

СТВОРЕНО ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ РОСІЇ

Об'єднати зусилля українських організацій Російської Федерації, координувати їх діяльність по відродженню, вивченню і пропаганді української культури, розвивати національну самосвідомість і налагоджувати тісні зв'язки українців, які проживають на території Росії, із своєю етнічною батьківщиною,— таку мету проголосило створене вчора Об'єднання українців Росії.

У центрі уваги цієї добровільної самодіяльної громадської організації, яка здійснює свою діяльність у Російській Федерації відповідно до її Конституції і законів,— захист громадянських прав українців, сприяння зміцненню миру і дружби, довір'я і взаєморозуміння, співробітництво між народами і державами, повага до мов і культур інших народів, відродження духовних традицій. Так записано в статуті Об'єднання українців Росії.

Штаб-квартира ОУР розміщуватиметься в Москві.

Репліка

АДМІРАЛ — СОБЧАК?

Радіо «Свобода» передало повідомлення: санкт-петербурзькі військові керівники — командуючий Ленінградським військовим округом генерал Селезньов і його колега з тамтешньої військово-морської бази адмірал Селіванов — вдарили чолом мерові Пітера Анатолію Собчаку. Так і так, мовляв, шановний, SOS. У великій скруті, мовляв, у повній безвиході перебуваємо. Офіцерство розбігається, техніка на третину зношена, а з квартирами і харчами — краще й не розказувати. Хоч «караул!» кричи, хоч «аврал!». Завал, одне слово.

А Собчак хіба хто — адмірал? Він аби із своїми цивільними впорався — у колишній столиці ой як їсти хочуть!

А московські стратеги ще й на Чорноморський флот претендують. Та ж і тому, що мають, ради дати не можуть. Та апетити від цього не меншають...

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Актуально

Зачарована Москва

У російській столиці тривають Дні української культури. В програмі «Української артистичної панорами» (так офіційно називається це свято) — камерний концерт квартету імені Лисенка, виступи представників українських організацій в Росії, літературні вечори, вернісаж, богослужіння біля пам'ятника Тарасу Шевченку. Виступи майстрів мистецтва з нашої країни мали великий успіх у москвичів. Свято завершиться 17 травня.

Введено надзвичайний стан

в Баку. Таке рішення Президент Муталібов прийняв з метою стабілізації політичної ситуації в азербайджанській столиці. Комендант міста Алієв повідомив, що протягом минулої доби серйозних порушень режиму надзвичайного стану не було. Державні будівлі охороняють співробітники міліції та бійці національної армії. У місті діють військові патрулі.

Готові до рішучих кроків

Якщо азербайджанська артилерія й надалі обстрілюватиме вірменські села, то сили самооборони Нагірного Карабаху змушені будуть придушити вогневі точки в Агдамі, Тертері, Фізулі і Лачині. Про це заявив комітет самооборони Нагірно-Карабаської Республіки. Тим часом вірменські формування захопили азербайджанські позиції вздовж дороги, яка з'єднує районний центр Лачин з великими військовими базами на решті території Азербайджану.

Стихія не милує

Понад 200 чоловік загинуло внаслідок сходу селевих лавин, викликаних багатоденними дощами в Таджикистані. В районах, які постраждали від стихії, тривають рятувальні роботи. Десятки кишлаків перебувають під водою або камінною масою, що зійшла з гір. Особливо постраждали населені пункти поблизу міста Рогуна, а також в Кулябській області. Вчора зі США до столиці республіки прибули два літаки з гуманітарною допомогою для жителів районів, які постраждали від лиха.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Парламентська хроніка

Жити — неможливо, вмерти — теж

Денне і вечірнє засідання 14 травня

— То що, будемо лікувати чи хай живе? — це запитання з анекдоту про розмову двох лікарів біля ліжка хворого мимоволі спало на думку під час обговорення проекту Закону про охорону здоров'я, який депутати розглядали на денному засіданні в першому читанні.

І не вина, а скоріше біда нашої держави в тому, що медичне обслуговування стало вже притчею во язицех. Медикаментів немає, устаткування застаріле, належна база для підготовки кадрів теж залишається лише мрією. Тож і маємо, що маємо. Тобто перевищення смертності над народжуваністю, що свідчить про вимирання нації. Отже, питання «Для кого ж тоді виборювала Україна незалежність?» далеко не риторичне. Це відчувалося із запитань народних депутатів, які вони ставили доповідачу — міністру охорони здоров'я України Юрію Спіженку.

Судячи з них, проект Закону, підготовлений міністерством, особливого захоплення у парламентаріїв не викликав. Його статті мають лозунговий характер, він значною мірою дублює попередній, не відповідає сучасним вимогам, як квінтесенція політики міністерства відображає рівень мислення його керівництва — ось такі не дуже приємні оцінки довелося почути міністру від народних депутатів, які взяли участь в обговоренні законопроекту. Щодо запитань, то деяких відповідей на них Юрій Спіженко просто постарався уникнути. Приміром, Володимир Яворівський так і не почув відповіді, чому колишній міністр охорони здоров'я України Романенко, який значною мірою відповідальний за дезинформацію населення України щодо екологічної обстановки після аварії на Чорнобильській АЕС, і досі займає високу адміністративну посаду. Щоправда, відповіддю деякою мірою може стати виступ народного депутата Валерія Івасюка, в якому він наголосив, що на той час головним речником «міністерства брехні», як він назвав Міністерство охорони здоров'я, був головний санітарний лікар республіки Кас'яненко. А заступником у Романенка працював нинішній міністр Юрій Спіженко.

Гострій критиці було піддано проект і за його розповідність, нечіткість статей, які нікого ні до чого не зобов'язують. Як висловився Юрій Збітнєв, Закон має не лише розповідати, якою в нас повинна бути охорона здоров'я, а розставляти чіткі акценти й давати відповіді на те, від чого залежить здоров'я людини. У ньому, на думку народного депутата Костюка, має бути закладено три основні моменти. А саме — джерела фінансування, багатоукладність форм власності та децентралізація управління системою охорони здоров'я і соціальний захист медичних працівників.

Кілька промовців не обминули й такого важливого питання, як статус санітарно-епідеміологічної служби України. На думку більшості з них, її слід відокремити від Міністерства охорони здоров'я, оскільки це служба нагляду і контролю. Нині ж складається парадоксальна ситуація, коли головний санітарний лікар України є водночас заступником міністра охорони здоров'я. Тобто, за висловом одного з депутатів, є «хатньою службою» і виконує соціальні замовлення міністерства. А за такої монополії на істини, звичайно, не матимемо об'єктивної картини стану медичного обслуговування в нашій державі.

Зацікавила окремих парламентаріїв і допомога ліками, яка йде по гуманітарній лінії. На їхню думку, до лікувальних закладів вона часто не доходить, а розчиняється, невідомо де. Все-таки говорити «невідомо де» було б неправильно. Варто лише піти на базари та «товчки», поцікавитися, що вивозиться нашими «торбешниками» до Польщі, щоб зрозуміти, куди воно все дівається.

Після тривалої дискусії проект Закону прийняли в першому читанні та передали на доопрацювання в комісії Верховної Ради.

Судячи з обговорення даного законопроекту, при нашій медицині, помноженій на економічні проблеми, більшості населення України жити майже неможливо. А думки, які прозвучали під час обговорення в першому читанні проекту наступного Закону, де розглядалися основні засади соціального захисту громадян похилого віку, помирати нині неможливо теж, щоб не ставити у скрутне становище своїх рідних. Адже з виступів депутатів вимальовується просто жахлива картина. Коли десятки померлих рідні не забирають з моргів, оскільки поховати ні за що. Адже це тепер обходиться в 15—18 тисяч карбованців. А звідки їх узяти людям, які, віддавши все своє здоров'я на державу, нажили на старість жебрацьку пенсію? І хоча проект Закону про основні засади соціального захисту громадян визнано зовсім сирим, всі усвідомлюють важливість порушеної проблеми. Тому вирішено доручити постійним комісіям Верховної Ради протягом десяти днів внести свої пропозиції, підготувати проект, згідно з яким Президент України та уряд вживуть заходів щодо соціального захисту людей похилого віку.

На сесії прийнято також Закон «Про банкрутство» та постанову про порядок введення його в дію.

Василь ТУГЛУК,
парламентський кореспондент «Голосу України».

Два роки віддаємо пріоритети

Ранкове засідання 15 травня

Розпочалося воно на урочистій ноті. Ще б пак! Два роки роботи Верховної Ради. Однак помпезності не було. Вітаючи з цією датою присутніх і всіх громадян України, Голова Верховної Ради І. Плющ висловив, здається, відчуття багатьох — дати однозначну оцінку роботі парламенту неможливо. За кількістю пленарних засідань — їх відбулося 375 — український парламент у порівнянні з іншими посідає перше місце, недосяжне для інших. А от за результативністю...

— За оцінками світової громадськості, — зазначив І. Плющ, — урядових кіл, прогресивних демократичних організацій, більшості науковців, експертів, ми обрали вірний шлях. Загальносвітові процеси не могли обминути Україну, Білорусь чи Росію.

Мене запитував один кореспондент, чи вірю, що Верховна Рада нинішнього скликання зустріне своє триріччя. Однозначно сказати важко. Однак, якщо за цей час ми збудуємо не тільки підвалини нашої держави, а й стіни її, коли держава запрацює, коли ми виконаємо свої обов'язки, тоді вже народові й оцінювати нас: чи далі тримати цю Верховну Раду, чи вона й сама дійде висновку про необхідність змін. А скільки для цього часу потрібно, покаже життя. Тому я всіх запрошую до конструктивної праці в цьому залі, в комісіях, в округах, в нашій державі.

Потім І. Плющ запропонував розглянути порядок денний, перелічив питання, які необхідно розглянути протягом пленарного засідання; свої пропозиції з цього приводу подали й народні депутати.

На ранковому засіданні депутати конструктивно працювали і прийняли Закон України про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві України», а також постанову про порядок введення в дію цього закону. Проекти цих документів внесли на розгляд Верховної Ради Кабінет Міністрів та Комісія з питань відродження та соціального розвитку села, голова якої В. Сухий й представляв законопроекти.

Які ж «борги» віддав парламент селу? Зокрема, скажімо, агропромисловим товаровиробникам надано право вільного вибору форм власності і напрямів трудової та господарської діяльності, повної власності на результати своєї праці. Для заінтересованості працездатних сільських трудівників передбачено, що особи, які переселяються у трудонедостатні сільські населені пункти, і місцеве населення віком до 40 років, зайняте в сільському господарстві, переробних та обслуговуючих галузях агропромислового комплексу або соціальній сфері цих сіл, забезпечується житлом і господарськими будівлями за рахунок державного бюджету. Надано також ряд пільг для житлового будівництва на селі, пільг щодо оподаткування підсобного виробництва, забезпечення жителів села товарами масового вжитку, автотранспортом, будівельними матеріалами та паливом.

Отже, можна сподіватися, що парламент на третьому році своєї діяльності пріоритети селу, хоч і невеликі, але забезпечить законом.

Вікторія СВІТЛАНОВА.

Заява Прем'єр-міністра України В. П. Фокіна

на Ташкентській зустрічі глав держав — членів СНД

Ми опинилися перед лицем гострої фінансової кризи, викликаної паралічем розрахунків між банками наших країн. На 1 квітня поточного року неплатежі по Україні становили 135 мільярдів карбованців, на 1 травня — 421, на 10 травня — 488 мільярдів карбованців. Мені відомо, що таке ж становище і в Росії. Тільки там рахунок іде вже на трильйони. Наслідки спіралі, яка розкручується, неважко передбачити: припинення виплати заробітної плати і новий соціальний вибух з далекосяжними наслідками.

Причини такого стану всім відомі: перш за все, це нескоординована лібералізація цін, унаслідок чого підприємства, особливо базових галузей, опинилися без оборотних коштів, а основні кошти так само враховуються у старому масштабі цін; подруге, це квапливе, непідготовлене переведення банків Росії на розрахунки через кілька сотень нашвидку створених розрахункових центрів без технічного та програмного їх забезпечення, що затримало розрахунки на 25—30 днів і спричинило залучення до розрахунків ще сотень мільйонів кошторисів підприємств та банків. Можна продовжувати цей ряд помилок, а може — і не помилок зовсім, та сьогодні головне — знайти вихід із безвиході.

Україна на засіданні міжбанківської координаційної ради 6—7 травня 1992 року в Бішкеку запропонувала зробити міждержавне обрахування взаємної заборгованості і тим самим дати рух коштам. Неймовірно, але Центральний банк Росії знову відкинув цю пропозицію. А ситуація з розрахунками вже практично вийшла з-під контролю.

Тому я хотів би дуже коротко сказати, може, про найголовніше. Останнім часом у засобах масової інформації багато говориться про чисті підступи, про руйнування СНД і карбованцеву зону. Перш за все це стави-

(Закінчення на 7-й стор.).

ОБРАЩЕНИЕ К НАСЕЛЕНИЮ РЕСПУБЛИКИ КРЫМ

СООТЕЧЕСТВЕННИКИ!

Сегодня от вашего благоразумия, выдержки, политической зрелости, житейской мудрости во многом зависит наше будущее, судьба народа Украины. Ситуация, сложившаяся в Крыму, может привести к непредсказуемым последствиям, социальной трагедии, искалечить судьбы сотен тысяч людей.

Мы отдаем себе отчет, что обстоятельства, определившие нынешнее политическое напряжение — не только результат действий определенных политических сил. Мы осознаем, что многие из тысяч наших сограждан, поддержавших идею проведения референдума, надеются найти в нем защиту прежде всего от экономического кризиса и обнищания, а также от политического и национального экстремизма.

Такие чаяния понятны и объяснимы. В определенной мере они порождены не только объективными трудностями, но и недостаточной и не всегда адекватной реакцией на действия националистических и сепаратистских экстремистов, с различных позиций нагнетающих противостояние, недоверие и вражду.

Однако, понимая ваши устремления, мы не можем согласиться с избранной формой решения наболевших проблем. Убеждены: референдум при любом его результате — это опасный путь, который еще больше усложнит ситуацию. Уже сегодня антиконституционные решения Верховного Совета Республики Крым обостряют политическое противостояние и в Крыму, и в Украине, отрывают всех нас от разрешения назревших экономических задач, реальной борьбы за повышение уровня жизни людей.

Не трудно предвидеть, что такая политика может привести к углублению конфликта, породить столкновения на политической и этнической почве, еще более усугубит экономическое положение. Это путь к страданиям народа.

Поэтому, руководствуясь Конституцией Украины, общепризнанными нормами международного права, Верховный Совет Украины вынужден был признать Акт «О провозглашении государственной самостоятельности Республики Крым» и ряд других документов, принятых Верховным Советом Республики Крым, антиконституционными и приостановил их действие, предложив Верховному Совету Республики Крым пересмотреть эти решения.

Принимая решения по «крымскому вопросу», мы стремились избежать противостояния и дать возможность представительным органам Крыма самим исправить допущенные ошибки, решить все спорные вопросы, путем консультаций и переговоров.

Обращаясь к населению Крыма, мы еще раз заявляем, что Украина будет действовать только в строгом соответствии с общепризнанными нормами права, идти путем поиска политического решения проблемы, использует все средства, имеющиеся в распоряжении государства, чтобы не допустить насилия и решительно пресекать действия любых политических сил, провоцирующих столкновения.

У нас еще есть возможность преодолеть все противоречия, избежать таких трагических событий, которые разразились на Кавказе, в Приднестровье и в других регионах. Во имя этого должны быть сделаны встречные шаги заинтересованных сторон.

Все граждане Украины, составляющие наш народ, объединены общей исторической судьбой, связаны кровными узами. У нас общее прошлое. У нас общее будущее. И в наших силах не допустить, чтобы брат косился на брата.

Выход из сложившейся ситуации мы видим в ускорении разрешения социально-экономических проблем, в реализации и развитии предоставленных Республике Крым прав на самостоятельную экономическую и государственно-правовую самоорганизацию в составе единой Украины, в справедливом решении проблем крымско-татарского народа, однако не за счет интересов и прав граждан других национальностей, в объединении усилий по строительству в Украине демократического гражданского общества, где каждому гражданину обеспечены необходимые гарантии для реализации своих способностей и социальной защиты.

Мы уверены, что наши соотечественники в Крыму осознают свою ответственность за будущее детей и внуков, что они не поддадутся политическому и националистическому экстремизму. Гражданский мир и национальное согласие обеспечат выход из нынешней сложной экономической и политической ситуации, проложат путь к улучшению благосостояния народа Украины.

Президиум Верховного Совета Украины.

19.40

Із виступів народних депутатів на сесії Верховної Ради України, яка розглядала політичну ситуацію в Криму

Кримська проблема

Альберт КОРНЄЄВ:

Большинство депутатов нашей комиссии высказались за необходимость сдержанной, взвешенной, разумной политики, которая бы не вызвала столкновения, опасного как для Украины, так и для Крыма.

Поэтому мы должны исходить из того, что государство есть не что иное, как форма коллектива и жизни людей как граждан. Именно как граждан, независимо от пола, возраста, национальности. Как граждане мы все составляем государство и в этом отношении концепция национального государства такая же истинная, как и концепция религиозного государства, как концепция психологическая, как концепция классового государства.

Если будем стоять на позиции только национальных государств, то мы должны отказать в праве на государства десяткам других, которые не являются национальными.

Я считаю, что мы не можем отказать Крыму в праве на государственность. Но сегодня Крым должен быть в составе Украины, Крым должен быть частью Украины. И поэтому, с моей точки зрения, мы должны предложить, во-первых, эти акты оценить политически как дестабилизирующие сегодня положение в Крыму, положение в Украине и в отношениях с Россией. Мы должны попросить нашего Президента представить программу стабилизации отношений Украины, Крыма, России, оценить эту программу. И если эта программа требует законодательных мер, должны принять соответствующие правовые акты для того, чтобы помочь решить ему эту проблему. Мы должны сделать все, чтобы избежать кровопролития. Государство существует для людей.

Олександр МОРОЗ:

Щоб дати точнішу оцінку ситуації і знайти оптимальний варіант розв'язання, потрібно не виривати факт постанови Верховної Ради Криму з усього перебігу подій, а розглядати їх у сукупності. Перше. Розпад Союзу, розпочатий колишнім його керівництвом за участю політиків, а потім населення республік, розвивається уже за своїми законами. Наївно думати, що в усьому Союзі цей процес йде інколи трагічно для його колишніх суб'єктів, часто небажано, а Україна може стати в цьому відношенні якимось винятком!

Є одна обставина, котра може проявлятися не лише в Криму, а й у інших місцях: нам потрібно розпрощатися з міфом про національну однорідність українців і в практиці своїй не видавати бажане за дійсне.

Є Україна Закарпатська, є Буковина, є Галичина, а є Мовчан і Мороз. Треба зрозуміти, що це просто різні люди. Суть помилки полягає в тому, що ми всіх українців міряємо на один аршин і з цієї позиції намагаємося повчати всіх українців, всіх громадян України. Це сприймається людьми, як нав'язування чужої волі і викликає закономірно зворотну реакцію протесту. Ми це спостерігаємо не тільки в Криму. Національна політика спрощується, примітивізується, вульгаризується, це помітно, на жаль, у поведінці державних керівників, у сценаріях загальних заходів, у програмах телепередач, у змісті багатьох газетних матеріалів. Така політика згубна для держави. Якщо для її зміни у нас не вистачає власного досвіду, давайте скористаємося чужим, а він — у світовій історії. Причини загострення проблеми Криму класифікуються таким чином. Вони полягають у штучному нагнітанні ситуації, використанні кримської карти в політичній грі між Росією і Україною, амбіційності окремих державних людей у Росії, Україні, Криму, в некомпетентному втручанні в питання Чорноморського флоту, значною мірою в політиці Руху щодо Криму, і в акціях провокаційного характеру згаданого уже вояжу Хмари зокрема, непослідовності в лінії щодо вирішення долі кримських татар та інше.

Олександр ЄМЕЦЬ:

Прозвучала фраза о накале эмоций как внутри, так и вне стен Верховного Совета. Да, внутри накал эмоций был очень силен, более того, ситуация в зале была такова, что надо быть очень мужественным человеком, чтобы проголосовать «против». А вот вокруг не получилось массовой поддержки, хотя с вечера ожидались колонны с предприятий. Мы знаем, что на предприятиях готовили эти колонны административным путем. Но люди оказались несколько благоразумнее, они не пришли, и некому было держать плакаты с надписями названий заводов. Поэтому их просто привязали к заборчику вокруг Верховного Совета. И была группа активистов РДК, которых было все-таки меньше, чем флагов, фабрично изготовленных, которые лежали огромной кучей и которых некому было просто держать. Были использованы другие тактические варианты, и здесь об этом уже говорилось. Акт, которого не было в повестке дня, появился абсолютно неожиданно. Текста его никто в зале не имел, и был он проголосован в неизвестном варианте.

Прозвучала здесь и фраза, что люди в Крыму боятся оказаться людьми второго сорта на своей земле. Я довольно тесно сотрудничал по своему должностному положению с комитетом по правам человека Российской Федерации. В этом комитете нет ни единой, подчеркиваю, ни единой жалобы с территории Украины, тем более с территории Крыма о нарушении прав русских по национальному признаку в Украине. Поэтому, если уже такие фразы произносятся, хотелось бы услышать конкретные факты насильственной украинизации и так далее. Никто не приведет примеров, хотя бы в кадровой политике Украины дискриминации по национальному признаку.

Теперь посмотрим, как же исполняются законы, свои же, в Республике Крым. В статье 20 Закона о референдуме сказано, что в решении Верховного Совета Крымской АССР определяется дата его проведения, приводится формулировка выносимых на референдум вопросов, а также порядок реализации вариантов решений по итогам референдума. То есть, принимая постановление о проведении общекрымского референдума, после формулы «мы за независимую Республику Крым в Союзе с другими государствами» должны быть разъяснены юридические последствия, если эта формулировка будет поддержана большинством населения Крыма. Где разъяснения о юридических последствиях? Это нечестная игра.

Генріх АЛТУНЯН:

Я хочу обратиться ко всем жителям Крыма, которые сегодня или по злому умыслу, или по договору, или по пьяному угару поднимают камень на приехавших крымских татар, или поджигают их дома. Призываю вспомнить, как и почему эти люди, которые сегодня, безусловно, являются коренным народом, оказались вне своей исторической родины. Это очень тяжелый период. Вы даже не представляете себе, как вымирали люди, как месяцами шли эшелоны на Север, в Казахстан. На редких остановках выбрасывали трупы людей. Когда вы сегодня проклинаете или обзываете какими-то словами этих людей, которые возвращаются, пытаются вернуться, помните об этом. Они же не виноваты. Виноваты те страшные руководители, кровавые злодеи, которые совсем недавно нами руководили. Мы должны сегодня жить вместе в Крыму, понять, что места в Крыму хватит всем. Конечно, если не будут делать искусственные запреты. Мне доподлинно известно (не знаю, было ли это гласным или негласным распоряжением руководства Крыма), что сегодня вручение ордера на квартиру сопровождается требованием получения земли. Люди не хотят, а им говорят: вот вам, берите землю.

Сегодня, вы знаете, активизировалось строительство по старым договорам. Люди из Сибири, из Якутии обустраивают земли, в то время, как татарам не хватает участков.

Так давайте восстановим и законные права крымских татар. Я считаю, что мы должны вступить в официальные переговоры и, в конце концов, признать меджлис, как единого представителя крымскотатарского народа. Для того, чтобы потом все то, что делается в Крыму, проходило с участием руководителей меджлиса.

Я убежден, дорогие друзья, что без решения, без нормального, без четкого решения вопроса, наконец, национального самоопределения, восстановления национального достоинства народа Крыма, крымских татар, нельзя будет решить нормально, по-человечески эту проблему.

Михайло КОСІВ:

Я хочу звернути вашу увагу на те, що розвиток подій у Криму, абсолютно повторює те, що відбувається в Придністров'ї. Це відбувається за одним і тим же сценарієм, і автори сценарію ті ж. Вони, зрештою, навіть не в Криму, а поза межами і Молдови, і України. Автори цього сценарію сидять у Москві.

Я собі так думаю, що це дуже добре спланована акція. У Придністров'ї виникає «минирусское государство», в Криму спливає теж «минирусское государство». Потім може виникнути «мініросійська держава» в Новоросійську, а далі в Луганську, на Слобожанщині, бо у Львові, і в Закарпатті, і в Буковині також відбуваються аналогічні дії, і таке вже в нашій історії було в XIX столітті. В 19-му році, коли Україна опинилася у «чотирикутнику смерті». Такий чотирикутник смерті нашій державі готується й сьогодні.

Я гадаю, що ми сьогодні маємо скасувати Акт, проголошений Верховною Радою Криму про суверенітет Криму, відмінити референдум, який назначений на 2 серпня, позбавити права звання депутатом Верховної Ради України Миколу Васильовича Багрова, оскільки політика його спрямована проти України з грубим порушенням Конституції України, а ми маємо готувати грунт для того, щоб у майбутньому підійти до виборів двопалатної Верховної Ради Криму: з палатою представників і палатою національностей.

Реалії

МОГИЛЬНИК ПЕРЕБУДОВИ У ФОРОСІ

Союз розвалився, економіка розвалена, з'їзд розпущено, фінанси співають романси... У таких екстремальних умовах услід за політичним крахом останнього Президента СРСР затріщала його дача у Форосі. Поки влада вирішувала, кому б вигідніше продати її за валюту, вона «поїхала».

За висновками спеціалістів, щоб упередити сповзання у море горбачовської дачі, яке вже почалося, необхідно закріпити берег. Для цього передбачається нагнітати у спеціально пробурені шурфи рідке скло, створюючи міцну арматуру в грунті. Операція потребує значних витрат.

Називаються різні цифри, але найчастіше така: Головне будівельне управління Чорноморського флоту та Головне будівельне управління Міністерства оборони СРСР освоїли у Форосі близько 100 мільйонів карбованців. На об'єкті працювало чотири тисячі спеціалістів. У Бельбеці, де спішно спорудили величезну посадочну полосу, місяць за місяцем сідали літаки з будівельними матеріалами всього світу. Комісія була прискіпливою. Не раз доводилося ламати уже зроблене, міняючи матеріали на більш престижні, дорогі, красиві. За будівництво дачі персональну відповідальність ніс міністр оборони Д. Язов. А символічного ключа від неї Михайлу Сергійовичу вручив В. Щербицький.

Горбачов отримав дачу, солдати — знаки «Отличник строительства объектов соцкультбыта в Крыму», офіцери і генерали чекали зорепаду на погони. Але, як це водиться, у семи няньок... При першому ж обживанні супернововбудови доньці Горбачова упав на голову карниз. Ця неприємна подія сталася влітку 1988 року. У серпні минулого року був зафіксований новий сплеск цікавості до Форосу у зв'язку з путчем. І, нарешті, чергова новина. Обговорюючи її, ялтинці мимоходом підраховують, скільки житла можна було побудувати на витрачені і ті, які витратять, мільйони. А ще кажуть, що нічого дивного у новинні немає: споруджувати саркофаги досвід є...

Володимир КУКОВЯКІН.

Ялта.

Коротко

З'ЇЗД КПРС ЗА 50 ДОЛАРІВ

У комерційному магазині по вулиці Сумській можна побачити вимпел переможця соціалістичного змагання, який продається за валюту — 10 доларів. За «дерев'яні», пробачте, не купиш. Тут же продається стенд про XXV з'їзд КПРС із фотографією Леоніда Брежнєва. Цей «витвір мистецтва» коштує 50 доларів.

«РЕСПУБЛІКА».

Харків.

Слово рідне

ЯКЩО НЕ ЙДЕ ДО ГОРИ МАГОМЕТ

Я помилялася, коли в публікації «Притча до нової драми» («ГУ» за 13 травня ц. р.) констатувала, що в Україні немає «доброчинних курсів, де б росіяни, гагаузи, кримські татари, євреї могли вивчити державну мову». Відразу після виходу цього номера в світ до редакції звернулися фундатори щойно створеного на базі кафедри української мови Київського університету науково-навчального центру «Наша мова» Валерій і Валентина КОСТРИБИ і дещо спростували мою думку.

— Ще вчора в Україні мовою свого народу послуговувалися хіба що селяни, вчителі української мови та письменники. Сьогодні цей ряд можна продовжити, додавши науковців, фінансистів, бізнесменів... Є в цьому і певна заслуга нашого центру. На відміну від стаціонарних курсів української мови, які чекають, що слухачі самі прийдуть до них, викладачі центру «Наша мова» самі йдуть до людей. За короткий час свого існування ми вже встигли провести заняття з української мови в Науково-дослідному інституті надтвердих матеріалів, управлінні Промислово-будівельного банку, інституті «Укрпромбудпроект», на офсетній фабриці тощо.

Спілкуючись з найрізноманітнішими аудиторіями, наші фахівці зробили висновок, що в українському суспільстві сьогодні існують три рівні знання української мови: до першого належать ті, хто погано розуміє і зовсім не володіє державною мовою; до другого — ті, хто розуміє, але розмовляє суржиком; до третього — ті, хто добре володіє, але їм бракує культури ділового мовлення. Відповідно до цього ранжиру центр розробив три програми.

Програма для останньої категорії слухачів викликає чи не найбільший інтерес у керівників підприємств і установ, які розуміють нагальність переведення діловодства на українську мову. До таких занять підходимо з урахуванням специфіки кожної аудиторії. На основі документації, яку установа чи підприємство використовують у своїй роботі, складаємо термінологічні словники, консультуємо при оформленні стендів, зміні вивісок тощо.

Хоч навчання платне, бажаючих на підприємствах і в установах вистачає. Групи, з якими проводимо заняття, охоплюють не більше 10 осіб. Практикуємо й індивідуальні уроки, одна година яких коштує 50 карбованців.

Наш досвід, очевидно, міг би стати корисним для всієї України. Можливо, навіть варто утворити обласні філії і центри. Будемо вдячні, якщо нас підтримають колеги з університетів та пединститутів.

Напевне, немає необхідності переконувати, що таке «ходіння» українських філологів у народ і є реальним впровадженням у життя Закону про мови. Однак, започаткувавши справу, завтра може статися, що поряд з означенням «благородна» потрібно буде вживати «невдячна». Адже непосильні податки, які не обминули й центр «Наша мова», можуть стати для нього фатальними. Напевне, зацікавлений у розбудові незалежної держави уряд України має подбати про найсприятливіші умови роботи таких центрів. У тому числі й економічні.

Катерина КІНДРАСЬ.

Офіційно

КОЗАКИ ЗАЯВЛЯЮТЬ

Рада отаманів Українського Козацтва звернулася до отамана Півдня Росії та області Війська Донського С. Мещерякова із заявою, в якій ставиться вимога утриматися від втручання у внутрішні справи України. «В іншому разі, — говориться в документі, — це може призвести до трагічних наслідків... Ми не хочемо, щоб проливалася слов'янська кров».

Козацтво також запевнило, що не залишиться байдужим до долі Криму і докладе всіх зусиль, щоб зберегти територіальну цілісність держави. «Українське Козацтво, — підкреслюється в заяві, — залишає за собою право вдаватися до всіх без винятку засобів у боротьбі з будь-якими спробами, якщо вони трапляються, зазіхнути на незалежність України, її кордони, державну владу і конституційний лад».

Власна інформація «ГУ».

Вчора у кафедральному соборі святого Юра у Львові співробітники СБУ передали голові Української греко-католицької церкви кардиналові Мирославу Івановi Любачівському три послання Папи Римського Пія XII до патріархів УГКЦ Андрея Шептицького і Йосифа Сліпого, церковного кліру та мирян.

Датовані листопадом 1939 року, коли у Європі розгорялося вогнище Другої світової війни, послання верховного глави Вселенської церкви пройняті турботою про долю християн. До речі, в одній з булл Папи пропонувалося надати УГКЦ нову назву — Галицької і Кам'янецької церкви русинів. Відповідь на питання, чому тоді не була врахована пропозиція глави Ватикану, дадуть,

Прес-центр СБУ повідомляє

СПОЧАТКУ БУЛО

але Останнє слово було за

очевидно, науковці і теологи.

У 1947 році папські булли органи держбезпеки вилучили у глави УГКЦ Йосифа Сліпого, якого Пій XII проголосив аудитором — наступником Андрея Шептицького, і прислужилися духовні послання сталінському судочинству як речові докази «антирадянської діяльності» непокірного ієрарха загнаної у підпілля церкви.

Співробітники Служби безпеки продовжують пошук

в архівах ... кументів, ... ховну спа... УГКЦ Йос... річчя від... якого віт... віруючі Га... ського за... процес пе... ших докум... у період ... у з діяч... лігійних д... сій Украї...

Ві...

Подробиці

ВІЛЬНА УКРАЇНА — КОБ

Цьогорічне Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій» наповнене новим змістом: Кобзаря вшановуватиме **вільна** Україна. Як же проходитиме воно в Україні — про це говорилося на засіданні оргкомітету комісії по проведенню свята.

Зокрема зазначалося: останніми роками центром урочистостей був не лише Київ, а й області. Цієї весни свято, крім інших міст, розгорне свої крила з 22 по 25 травня на Чернігівщині, зокрема, в райцентрі Седнів — близькому серцю поета місці. Деякі області, переважно з економічних міркувань, пропонували провести свято на своїй території дещо пізніше, через пару років. Інші — тактовно відмовчувалися.

Не секрет і те, що сьогодні дехто і з представників російської культури, м'яко кажучи, зверхньо дивиться на українську духовність. Хоча це не заважає нам високо

цінувати ... тичних ... ного нар... турботами... вирвався ...

На св... всі, хто х... не тільки ... ведливою, ... наставни... народів, ... тері...

Шевче... наші серц...

Воло...

Прецедент

ХТО ПЛЮЄТЬСЯ БІЛЯ ТЕ

Львів'ян уже не здивуєш пікетуваннями чи якимись іншими актами громадянської непокори. Але те, що трапилося 8 травня на площі біля театру опери і балету, не вкладається ні в правові норми, ні в рамки здорового глузду. Святкування річниці Перемоги було зірвано, і Львів таким чином виокремився від Європи, яка відзначила завершення другої світової війни. Про це говорили, виступаючи по телебаченню, Представник Президента С. Давимука, голова Львівської обласної Ради М. Горинь, про це йшла мова і на прес-конференції у міськвиконкомі. Спеціальна комісія МВС республіки приступила до службового розслідування.

Тінь ганьби упала на все місто, хоча на площі діяла купка волюнтаристів. Втім, наївно вважати, що це політичне дійство не було нищечком спрововане. І смішно і сумно: від імені воїнів УПА виступив чоловік, який у роки війни був ще підлітком. Юрбу електризував депутат облради Олег Петрик. Не знімаючи з нього відповідальності за протиправні дії, М. Горинь зауважив, що Петрик — трагічна постать. Для таких людей, які піднеслися на хвилі політичної боротьби, «революційна» діяльність стала змістом життя. Вони ніяк не можуть перейти до мирного державотворення.

На прес-конференції голова Братства ветеранів УПА С. Пушик заявив, що керована ним організація не причетна до пікетування і не заперечувала святкування річниці Перемоги. Хоча, як відомо, для воїнів Української Повстанської Армії війна не завершилася 9 травня,

а їхні мо... пані сміт...

— Ми... урок для... Сергій П... бутньому... ти дії з... ло стихі... поступил... конфронт...

О... ветерані... зволять, ... вався їх... цесі слу... будут... і знайде... ватці. Л... належне ... рів, які ... гачок пр... тили рів... вали ка... жи вічі.

Львів.

ВІН ПРОЙШОВ СТО СМЕРТЕЙ

Характери

Микола Костьович Попель побував на тому світі. Якось коли нездужав іти на лісозаготівлю, комендант із числа рецидивістів, Джафаров, примусив хворого працювати в похоронній команді. Щоночі в бараках помирали десятки невільників, їх треба було прибирати. Після кількох ходок з мерцем на плечах Попель знепритомнів. Джафаров двічі врізав києм по спині — не встає. Прокинувся від холоду. А ще ніби сон приснився — тримає за руку миловидну циганку (напередодні арешту навороження смаглява красуня в Запоріжжі: будеш битий, але воскреснеш...). Оглядівся в сутінках. Дійсно, тримає чиюсь холодну руку. То була рука мерця. Лежав у табірному морзі, серед трупів. Добре, що вкинули його останнім, не придавили задубілими тілами...

...Енкаведисти забрали молодого кореспондента обласної газети «Червоне Запоріжжя» вночі, напередодні окупації міста німецькими військами. У редакції був радіоприймач. Звинуватили в прослуховуванні ворожих радіостанцій. Могли відразу шльопнути — на подвір'ї тюрми розстріляли кілька десятків чоловік — просто так, щоб не дісталися гітлерівцям. Але Попеля встигли відправити на етап. І погнали їх, голодних і босих, степами. Тоді Микола пережив свій найбільший страх — начальник колони Чернявський розрядив пістолет у скроню літнього інтелігентного в'язня.

Під Харковом їх напхали у вагони — по 22 чоловіка в одному купе — і півтора місяця везли до Уфи. Там — тюрма «Корабель»... Постановою Особливої Наради Миколі Попелю встругнули десять років таборів без права оскарження. Отак і запроторили людину з вищою освітою (Одеський сільськогосподарський та Харківський інститут журналістики), першого комсомольця на селі, учасника республіканського літоб'єднання «Молодняк», друга відомого вже тоді Степана Олійника — у неволю. І промучився він там шістнадцять років — бо після відбуття першого строку в «Усольлагу» на волю не випустили: Лазар Каганович якраз тоді зауважив, що «в'язнів у нас мало, а лісу треба багато».

Після реабілітації Микола Костьович повернувся до газети. Друкується й досі на сторінках «Запорізької

правди»... ловою о... «Memor... що неві... галові а... пис — ... радянсь...

...А ч... чив доно... в 1941 ... працюва... зеті ко... Але 82... тьович ... вати йо... вмувати... минули... зводити... найкраще... ночами ... ні жерт...

Запо...

Прес-центр СБУ повідомляє

СПОЧАТКУ БУЛО СЛОВО,

але Останнє слово було за НКВС

Вчора у кафедральному соборі святого Юра у Львові співробітники СБУ передали голові Української греко-католицької церкви кардиналові Мирославу Івановичу Любачівському три послання Папи Римського Пія XII до патріархів УГКЦ Андрея Шептицького і Йосифа Сліпого, церковного кліру та мирян.

Датовані листопадом 1939 року, коли у Європі розгорялося вогнище Другої світової війни, послання верховного глави Вселенської церкви пройняті турботою про долю християн. До речі, в одній з булл Папи пропонувалося надати УГКЦ нову назву — Галицької і Каменецької церкви русинів. Відповідь на питання, чому тоді не була врахована пропозиція глави Ватікану, дадуть, очевидно, науковці і теологи.

У 1947 році папські булли органи держбезпеки вилучили у глави УГКЦ Йосифа Сліпого, якого Пій XII проголосив аудитором — наступником Андрея Шептицького, і прислужилися духовні послання сталінському судочинству як речові докази «антирадянської діяльності» непокірного ієрарха загнаної у підпілля церкви.

Співробітники Служби безпеки продовжують пошук в архівах НКВС—КДБ документів, що складають духовну спадщину патріарха УГКЦ Йосифа Сліпого, сторіччя від дня народження якого нещодавно відзначили віруючі Галичини та українського зарубіжжя. Триває процес повернення нації інших документів, вилучених у період політичних репресій у діячів культури та релігійних діячів різних конфесій України.

Віктор ВАРЕНИК.

Подробиці

ВІЛЬНА УКРАЇНА — КОБЗАРЮ

Цьогорічне Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій» наповнене новим змістом: Кобзаря вшановуватиме **вільна** Україна. Як же проходитиме воно в Україні — про це говорилося на засіданні оргкомітету комісії по проведенню свята.

Зокрема зазначалося: останніми роками центром урочистостей був не лише Київ, а й області. Цієї весни свято, крім інших міст, розгорне свої крила з 22 по 25 травня на Чернігівщині, зокрема, в райцентрі Седнів — близькому серцю поета місці. Деякі області, переважно з економічних міркувань, пропонували провести свято на своїй території дещо пізніше, через пару років. Інші — тактовно відмовчувалися.

Не секрет і те, що сьогодні дехто і з представників російської культури, м'яко кажучи, зверхньо дивиться на українську духовність. Хоча це не заважає нам високо цінувати справді демократичних подвижників братнього народу, старанням й турботами яких Шевченко вирвався з неволі.

На свято запрошуються всі, хто хоче бачити Україну не тільки вільною, а й справедливою, доброю матір'ю і наставницею для дітей всіх народів, котрі живуть на її терені.

Шевченко завжди єднає наші серця і душі.

Володимир ТЕТЕРУК.

Прецедент

ХТО ПЛЮЄТЬСЯ БІЛЯ ТЕАТРУ?

Львів'ян уже не здивуєш пікетуваннями чи якимись іншими актами громадянської непокори. Але те, що трапилося 8 травня на площі біля театру опери і балету, не вкладається ні в правові норми, ні в рамки здорового глузду. Святкування річниці Перемоги було зірвано, і Львів таким чином виокремився від Європи, яка відзначила завершення другої світової війни. Про це говорили, виступаючи по телебаченню, Представник Президента С. Давимука, голова Львівської обласної Ради М. Горинь, про це йшла мова і на прес-конференції у міськвиконкомі. Спеціальна комісія МВС республіки приступила до службового розслідування.

Тінь ганьби упала на все місто, хоча на площі діяла купка волюнтаристів. Втім, наївно вважати, що це політичне дійство не було нищечком спровоковане. І смішно і сумно: від імені воїнів УПА виступив чоловік, який у роки війни був ще підлітком. Юрбу електризував депутат облради Олег Петрик. Не знімаючи з нього відповідальності за протиправні дії, М. Горинь зауважив, що Петрик — трагічна постать. Для таких людей, які піднеслися на хвилі політичної боротьби, «революційна» діяльність стала змістом життя. Вони ніяк не можуть перейти до мирного державотворення.

На прес-конференції голова Братства ветеранів УПА С. Пушик заявив, що керована ним організація не причетна до пікетування і не заперечувала святкування річниці Перемоги. Хоча, як відомо, для воїнів Української Повстанської Армії війна не завершилася 9 травня, а їхні могили й досі присипані сміттям.

— Ми всі дали маху, це урок для нас, — вважає Сергій Потапович. — У майбутньому маємо координувати дії з владою, щоб не було стихії. Добре, що влада поступилася і не пішла на конфронтацію.

Ось така істинна позиція ветеранів УПА і вони не дозволять, щоб хтось прикривався їхнім іменем. У процесі службового розслідування будуть з'ясовані причини і знайдені конкретні винуватці. Львів'яни ж віддають належне витримці міліціонерів, які не піддавалися на гачок провокаторів і не втратили рівноваги, коли їм зривали кашкети і плювали межи вічі.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

ПРОЙШОВ СТО СМЕРТЕЙ

Характери

ми. Тоді Микола пережив свій найбільший страх — начальник колони Чернявський розрядив пістолет у скроню літнього інтелігентного в'язня.

Під Харковом їх напхали у вагони — по 22 чоловіка в одному купе — і півтора місяця везли до Уфи. Там — тюрма «Корабель»... Постановою Особливої Наради Миколі Попелю встругнули десять років таборів без права оскарження. Отак і запроторили людину з вищою освітою (Одеський сільськогосподарський та Харківський інститут журналістики), першого комсомольця на селі, учасника республіканського літоб'єднання «Молодняк», друга відомого вже тоді Степана Олійника — у неволю. І промучився він там шістнадцять років — бо після відбуття першого строку в «Усольлагу» на волю не випустили: Лазар Каганович якраз тоді зауважив, що «в'язнів у нас мало, а лісу треба багато».

Після реабілітації Микола Костьович повернувся до газети. Друкується й досі на сторінках «Запорізької правди». Його обрано співголовою обласного товариства «Меморіал». З-під пера поки що невідомого широкому загалові автора вийшов рукопис — свідчення про сім кіл радянського пекла.

...А чоловік, який настрочив донос на Миколу Попеля в 1941 році, донедавна ще працював у центральній газеті колишнього ЦК КПУ. Але 82-літній Микола Костьович заборонив мені називати його ім'я: не варто травмувати онуків «героїчним» минулим дідуся. Не варто зводити рахунків. Старість найкраще карає мерзотників: ночами їм ввижаються невинні жертви.

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Запоріжжя.

Народ іще

Колись, під фанфарний бій останніх застійних років, у Києві з'явилося свято мистецтв на Андріївському узвозі. З'явилося, як усе тоді, — за вказівкою згори. Щоб маси враз прилучилися до прекрасного. На його відкритті Віталій Коротич грайливо сказав приблизно так: якщо Париж має свій Монпарнас, то чому ми, жителі міста художників, не можемо мати свій Андріївський узвіз? І ошелешений від дивогляддя відвідувач кинувся на свій Монпарнас... стояти в черзі за ковбасою, шашликами, пепсі-колою, за якимсь іншим крамом. До мистецтва він тоді так і не добрався. І, як усе, що робилося за вказівкою, лопаючись мов мильна бульбашка, так і свято на Андріївському узвозі не те що лопнуло, — воно стало фальшивим, люмпенським — далеким від культури і мистецтва.

Народ не дзьобнув золотого зернятка. Воно йому незвичне, чуже. Живучи в місті художників, він про це навіть не здогадувався. Тож масового припливу до витоків прекрасного не сталося. Художники, природно, знову зарилися по своїх схронах.

Потім була «труба» — вже в перебудовний час. Тепер самі художники вийшли в народ — у підземному переході на колишній площі Жовтневої революції вони виставили свої картини, стали малювати портрети перехожих. Це людям сподобалося. Так батькам міста «богема» в центрі столиці УРСР (колишньої вже) не до смаку припала. Викурили в адміністративному порядку. І знову мистецтво причаїлося. Втрималося тільки те, що здатне мімікрувати за будь-яких умов — халтура. Й досі квітне в двох переходах — на майдані Незалежності й площі Толстого.

Дивуватися, що халтура й несмак квітнуть, не доводиться. Бідний кишенею, на жаль, бідний і душею. Виходить, мистецтво ближче, доступніше й зрозуміліше ситому? Так, це не парадокс.

На одну тему

ДЖЕК ЛОНДОН У КАНЕВІ

Завершила свою роботу виставка «Пам'яті Джека Лондона», експонована у Державному музеї-заповіднику Тараса Шевченка у Каневі. Протягом майже двох років тут можна було бачити прижиттєві видання творів, фото, унікальні особисті речі видатного письменника, передані музеєві його дочкою Беккі Лондон, котра мешкає у США, у місті Сонома, побратимі Канева. Недавно власті споріднених міст обмінялися приємними звістками: громадськість Сономи вирішила спорудити у місті пам'ятник Кобзареві. А в Каневі встановлять пам'ятник Джекові Лондону.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область

ДО РЕЧІ. У щойно виданому третьому номері журналу «Сучасність» надруковано оповідання Олександра Кучерука «Джек Лондон і Ярема Шпак». Воно є чудовою ілюстрацією до цієї замітки — фантастичне, але все-таки правдоподібне переплетення українських та американських доль. Можливо, автор усе вигадав — але так могло бути...

23—29 травня на сцені Київського театру оперети Московський театр імені Вахтангова покаже вистави «Березневі іди» Т. Уайлдера за участю Михайла Ульянова та водевілі «Дві години в Парижі з одним антрактом», де грають Юлія Борисова, Василь Лановий, Олександр Граве, Ірина Купченко, В'ячеслав Шалевич.

Гастролі організовано Державним театром «Дружба».

ПРО ФІМУ

Вечір пам'яті талановитого земляка Фіми Аптекмана відбувся в малому залі Вінницького обласного музично-драматичного театру імені Садовського. Сергій Кокряцький, Олександр Філін, Зінаїда Гуревич та інші згадували Фелікса Робуріна (справжнє прізвище поета), який не витримав жорстоких армійських реалій, жахливої дійсності і взимку 1965 року за-

ЛОВО,

с

ВС—КДБ до-
кладають ду-
ну патріарха
Сліпого, сто-
народження
ю відзначили
ни та україн-
жжя. Триває
ення нації ін-
в, вилучених
тичних репре-
льтури та ре-
різних конфе-

ВАРЕНИК.

АРЮ

вді демокра-
ників брат-
старанням й
х Шевченко
лі.

запрошуються
чити Україну
ою, а й спра-
ою матір'ю і
я дітей всіх
живуть на її

авжди єднає
ці.

ТЕТЕРУК.

РУ?

і досі присли-

али маху, це
— вважає
ч. — У май-
координува-
щоб не бу-
що влада
не пішла на

нна ...ація
і вони не до-
ось прикри-
нем. У про-
розслідуван-
вні причини
ретні вину-
ж віддають
ці міліціоне-
ймалися на
їв і не втра-
коли їм зри-
плювали ме-

ТЕЛЕНЧІ.

рано співго-
товариства
пера поки
ирокому за-
йшов руко-
про сім кіл
а.

кий настро-
олу Попеля
едавна ще
ральний га-
ЦК КПУ.
Микола Кос-
мені нази-
е варто тра-
«героїчним»
Не варто
в. Старість
мерзотників:
ться невин-

Олександр
ИЛЮТА.

Загадка на вихідний

ПРЕПАРАТ БЕЗВІДМОВНОЇ ДІЇ

Коли вже прийшла година бурхливого обожнювання нетрадиційних методів лікування та вживання природних ліків рослинного походження, наважимось запропонувати читачеві інформацію до роздумів. Подаємо довідку про наслідки вживання одного з препаратів, який вам потрібно вгадати. Прізвища переможців, як і вірну відповідь, опублікуємо наступної суботи. Отже:

«Лікувальні властивості дозволяють вживати цей унікальний напій для видалення дрібних каменів і піску з жовчного міхура і жовчовивідних шляхів, сечового міхура, нирок, мочеточників, уповільнювати зростання клітин новоутворень. Напій робить позитивний вплив на роботу шлунково-кишкового тракту і серцево-судинної системи, вилучає радіоактивні нукліди з організму. Найбільший лікувальний ефект досягається за розведення його кип'яченою водою до 30-процентного розчину».

Тільки натякнемо на те, що вказаний напій користується найвищим попитом на території СНД у іноземців.

Запропонував Сергій ВУСАТИЙ.

Народ іще не дзьобнув

Ситуація

Колись, під фанфарний бій останніх застійних років, у Києві з'явилося свято мистецтв на Андріївському узвозі. З'явилося, як усе тоді, — за вказівкою згори. Щоб маси враз прилучилися до прекрасного. На його відкритті Віталій Коротич грайливо сказав приблизно так: якщо Париж має свій Монпарнас, то чому ми, жителі міста художників, не можемо мати свій Андріївський узвіз? І ошелешений від дивогляддя відвідувач кинувся на свій Монпарнас... стояти в черзі за ковбасою, шашликами, пепсі-колою, за якимсь іншим крамом. До мистецтва він тоді так і не добрався. І, як усе, що робилося за вказівкою, лопаючись мов мильна бульбашка, так і свято на Андріївському узвозі не те що лопнуло, — воно стало фальшивим, люмпенським — далеким від культури і мистецтва.

Народ не дзьобнув золотого зернятка. Воно йому незвичне, чуже. Живучи в місті художників, він про це навіть не здогадувався. Тож масового припливу до витоків прекрасного не сталося. Художники, природно, знову зарилися по своїх схронах.

Потім була «труба» — вже в перебудовний час. Тепер самі художники вийшли в народ — у підземному переході на колишній площі Жовтневої революції вони виставили свої картини, стали малювати портрети перехожих. Це людям сподобалося. Так батькам міста «богема» в центрі столиці УРСР (колишньої вже) не до смаку припала. Викурили в адміністративному порядку. И знову мистецтво причаїлося. Втрималося тільки те, що здатне мімікрувати за будь-яких умов — халтура. И досі квітне в двох переходах — на майдані Незалежності й площі Толстого.

Дивуватися, що халтура й несмак квітнуть, не доводиться. Бідний кишенею, на жаль, бідний і душею. Виходить, мистецтво ближче, доступніше й зрозуміліше ситому? Так, це не парадокс. Але реальність така, що наші так звані багаті настільки бідні духовно, що важко навіть уявити...

Та Бог любить трійцю. І от усупереч реаліям інтерес до предметів мистецтва знову оживає — на тому ж таки Андріївському узвозі. За останній рік тут з'явилися цікаві крамнички-салони. Одні називають себе малими підприємствами, інші приватними магазинами, треті ще якось... Суть не в тім. Головне, що в основному їхні власники — професійні художники або люди, близькі до мистецтва. Вони відкрили «Гончарі», «Триптих», «Арс» (на Червоноармійській вулиці) тощо.

Засновники магазинів самі вирвалися на ринковий простір, реально усвідомлюючи, що твори образотворчого мистецтва, як і інший продукт інтелекту й рук людини, — товар. І його треба продавати. Це єдиний шлях виходу в маси. Але маленька прикрість. Маси зубожіли до того, що хліба не мають за що купити. А мистецтво їх (в силу традицій радянського виховання) ніколи не хвилювало в принципі ніколи, а тепер — тим більше. І все ж салони, магазини, крамнички живуть потроху. Їхні площі забиті пречудовими творами. Про Київ, місто художників, добре знають іноземці. Міняють свої ВКВ на купони й рублі, й за безцінь вивозять шедеври...

Євген Кречковський, директор «Арсу», проте, вважає, що нові салони, як і всі ми, не можемо чекати щасливого випадку. Треба діяти. Він говорить: «Приємно, коли бачиш, як людина балакає з картиною, хоч і не може її купити. Але торгівля для нас тепер — не самоціль. Ми хочемо, щоб кияни звикали до атмосфери мистецтва, вживалися душею в нього. Тож салон — це і виставка, і світ...».

Так, художники одержали свободу виходу в маси. Але свобода — це і право на нерівність. І якщо переможе істинне мистецтво, така свобода виправдана.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

На знімках: салон-магазин у Контрактовому домі на Подолі відвідав відомий графік Микола Грох; а це його гравюри — їх можна купити по доступній ціні; вибір у крамничках на Андріївському узвозі — багатий, й покупці сюди часом заглядають.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

На одну тему

ДЖЕК ЛОНДОН У КАНЕВІ

Завершила свою роботу виставка «Пам'яті Джека Лондона», експонована у Державному музеї-заповіднику Тараса Шевченка у Каневі. Протягом майже двох років тут можна було бачити прижиттєві видання творів, фото, унікальні особисті речі видатного письменника, передані музеєві його дочкою Беккі Лондон, котра мешкає у США, у місті Сонома, побратимі Канева. Недавно власті споріднених міст обмінялися приємними звістками: громадськість Сономи вирішила спорудити у місті пам'ятник Кобзареві. А в Каневі встановлять пам'ятник Джекові Лондону.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область

ДО РЕЧІ. У щойно виданому третьому номері журналу «Сучасність» надруковане оповідання Олександра Кучерука «Джек Лондон і Ярема Шпак». Воно є чудовою ілюстрацією до цієї замітки — фантастичне, але все-таки правдоподібне переплетення українських та американських доль. Можливо, автор усе вигадав — але так могло бути...

Анонс

23—29 травня на сцені Київського театру оперети Московський театр імені Вахтангова покаже вистави «Березневі іди» Т. Уайлдера за участю Михайла Ульянова та водевілі «Дві години в Парижі з одним антрактом», де грають Юлія Борисова, Василь Лановий, Олександр Граве, Ірина Купченко, В'ячеслав Шалевич.

Гастролі організовано Державним театром «Дружба».

АВЕ, ЦЕЗАРЮ!

...Американець Торнтон Уайлдер надто поважав історію й не використовував її корисливо в інтересах сучасності. Однак у «Березневих ідах», не зраджуючи минулому, він таки думав про сучасність. У центрі вистави — образ Юлія Цезаря (його грає Михайло Ульянов). Старіючий правитель, інтелектуальний, вірний своїм ідеалам — з гіркотою усвідомлює, що постаріла країна, постаріло суспільство, яке він так натхненно будував. Це — історична неминучість, треба дати простір новим силам, що зріють у надрах Римської імперії. Тому Цезар і не намагається врятувати себе...

Юрій ГАЗІЄВ,
завліт театру імені Вахтангова.

Добра вість

ПРОДАТИ, ЩОБ ВІДДАТИ

Кілька добротних споруд залишили в Диканьці польські будівельники газопроводу. Та недовго стояли вони без господаря. За розпорядженням Представника Президента України в Диканському районі Михайла Перехреста їх нещодавно продавали.

Розумно розпорядився Представник і одержаними коштами. 200 тисяч карбованців виділив районній раді ветеранів, 20 тисяч — районному комітету в справах молоді. Не обділено і місцевих спортсменів — для їхніх потреб передано 35 тисяч карбованців.

Володимир ДЕЛІЯ.
Полтавська область.

Хроніка культури

ПРО ФІМУ АПТЕКМАНА

Вечір пам'яті талановитого земляка Фіми Аптекмана відбувся в малому залі Вінницького обласного музично-драматичного театру імені Садовського. Сергій Кокряцький, Олександр Філін, Зінаїда Гуревич та інші згадували Фелікса Робуріна (справжнє прізвище поета), який не витримав жорстоких армійських реалій, жахливої дійсності і взимку 1965 року застрелився в караулі. Тоді йому було 19.

Шістдесятники пам'ятають Фіму як одного з лідерів марксистсько - футуристського руху. Марксисти-футуристи хотіли творити нову цікаву літературу, писати не заштамповано, відрікалися від принципів так званого соцреалізму.

Аптекмана цькували навіть на союзному рівні — в доповідях секретаря ЦК КПРС Л. Іллічова під час зустрічі з діячами літератури та мистецтва в 1962 році й на пленумі ЦК КПРС у 1963-му. Тоді ж у Вінниці організували горезвісний громадський суд над марксистами-футуристами.

Але справжні таланти не вмирають. Фіма Аптекман і сьогодні серед нас. Немов у вічному караулі.

Валерій ЛАЗАРЕНКО.
Вінниця.

ПОГОДА

16—17 травня на Україні опадів не передбачається. Вітер північно-східний, 5—10 метрів на секунду. Температура вдень 15—22, вночі 4—9 градусів тепла, у східних і північно-східних областях на поверхні грунту подекуди приморозки 0—3 градуси.

По Київській області сьогодні вдень без опадів. Вітер північно-східний, 5—10 метрів на секунду. Температура 15—20 градусів.

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ

Як вже повідомлялося, 9—10 травня у ФРН, в місті Вайкерсхайм, відбувся міжнародний конгрес «Росія, Україна, Білорусь, Прибалтика і майбутнє Європи». На конгресі були присутні понад 800 представників з багатьох країн. Обговорювалось широке коло питань щодо відносин між країнами Заходу та Сходу Європи. У дискусіях узяли участь політичні та громадські діячі, вчені, експерти.

Україну представляв на конгресі перший заступник Голови Верховної Ради України В. В. ДУРДИНЕЦЬ. Тема його виступу на пленарному засіданні — «Майбутнє значення України в Європейському співтоваристві».

Пропонуємо цей виступ з деякими скороченнями.

Дозвольте, перш за все, подякувати за запрошення взяти участь у цьому представницькому форумі. Ми вислухали всі думки, які прозвучали у виступах учасників під час дискусій, з великою увагою і зацікавленістю. Поважаємо позицію всіх країн, що тут представлені, їх погляд на предмет обговорення. У нашого народу також є своя історія, у керівництва держави — свій курс, а мета при цьому одна: щоб люди зажили щасливо і заможно, щоб забезпечити права і свободи громадян.

Україна — європейська держава, одна з найбільших на континенті за територією та населенням. Саме в Європі полягають життєво важливі інтереси України, з багатьма іншими країнами її об'єднують тісні історичні, економічні, культурні зв'язки. Тому цілком природно, що європейський напрям у своїй зовнішній політиці Україна відносить до числа найбільш пріоритетних.

Ми впевнені, що будівництво єдиної, мирної та процвітаючої Європи (а саме такою хотілося б нам її бачити вже в недалекому майбутньому) не може обійтися без участі незалежної України. В той же час активне залучення нашої держави до загальноєвропейського співробітництва дозволить зміцнити її зовнішню безпеку, сприятиме розв'язанню економічних проблем.

На жаль, саме на нашому континенті двічі протягом нинішнього століття спалахували пожежі світових війн, що принесли людству незмірні жертви і страждання. Значний внесок українського народу в перемогу над фашизмом 47 років тому змусив навіть сталінське імперсько-тоталітарне мислення рахуватися з суверенними правами республіки, і Україна виступила як держава—співзасновник Організації Об'єднаних Націй, стала безпосереднім учасником післявоєнного мирного врегулювання. В ті вже далекі роки вона, разом з іншими країнами, закладала основи мирного миру в Європі, той фундамент, на якому виник і розвивається гельсінкський процес. Ми впевнені, що часи «холодної війни» для Старого Світу — остаточно позаду, що позитивні зміни тут уже не зупинити, що і політики, і народи єдині у природному прагненні до співпраці та взаєморозуміння.

Результатом перемоги демократії і свободи над тоталітаризмом в наш час стало створення на уламках колишнього Союзу РСР суверенних незалежних держав. Адже це суттєво змінило зміст і структуру політичних, дипломатичних, економічних, фінансових зв'язків не тільки в Європі, а й в усьому світі.

В цьому контексті треба розглядати і відродження Української держави з її 52 мільйонами населення, економічним і ресурсним потенціалом, геополітичним положенням. З іншого боку, ми розуміємо, що для багатьох наша країна поки що мало відома, можливо, навіть загадкова, що її завжди сприймали лише як провінцію Радянського Союзу.

Дозволю собі коротко нагадати деякі моменти з історії України, історії багатої і подекoли навіть трагічної. Українська нація почала формуватися в далекому минулому. Майбутня Україна була серцевиною могутньої середньовічної монархії, Київської Русі, що об'єднувала східнослов'янські народи від Балтики до Чорного моря, від Волги до Дунаю, вона має тисячолітню традицію християнства. Свою власну державу українцям вдавалося створити неодноразово, але щоразу вона потрапляла до рук більш войовничих сусідів. Востаннє це сталося в 1917—1921 роках, а закінчилося все включенням у 1922 році до складу СРСР.

Хочеться вірити, що нинішня нова спроба — остання. Адже під час Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року за незалежну Українську державу висловилося більше 90 відсотків виборців, причому це були не тільки українці, а й переважна частина громадян інших національностей. А що може бути сильнішим за народний волевияв?

Відтепер Україна — незалежна держава. Її визнали в цій якості майже 120 країн. Для нас починається період національного, культурного, духовного відродження. Ми переживаємо зараз перехідний етап. Він характеризується, і в цьому я хотів би запевнити всіх присутніх, подальшою демократизацією всіх сфер суспільного життя, руйнуванням старих структур, формуванням ринкових відносин. Головним же, визначальним є те, що різні політичні сили, незважаючи на всі суперечності, об'єднані ідеєю реального суверенітету і демократії, бажанням бути господарем власної долі, а це запорука стабільності внутріполітичної обстановки в державі.

Доречно, мабуть, тепер сказати дещо про наше ставлення до Співдружності незалежних держав, взаємини з колишніми радянськими республіками. Все це також — європейські справи, які не можуть не хвилювати інших учасників загальноєвропейського процесу. Тим більше, що їм непросто, напевне, збагнути, чому у нас посилюється дезінтеграція, коли Європа, та і світ, об'єднуються. Так-от, причина цього — зовсім не в амбіціях політичних лідерів, їх націоналізмі. Наше минуле не вкладається у звичні рамки. Народи зруйнували імперію і прагнуть до повноцінної державності, погодьтеся, це цілком нормально. А інтеграція, особливо в сфері економіки,— просто обов'язкова, тільки йтиме вона на новій основі — міждержавній, на принципах, давно прийнятих у міжнародному житті.

Щодо СНД, то свої зобов'язання, як і двосторонні домовленості з її учасниками, Україна виконує. Але зараз важко сказати, чи чекає Співдружність довге майбутнє, бо свою роль вона поки що не виконує. Однак можливості СНД ще не вичерпані. Наше ж стратегічне завдання залишається без змін. Це — розбудова молодої державності, справжня демократія, співпраця з іншими народами світу.

Якою бачить себе Україна в єдиній сім'ї європейських держав? Перш за все — стабільним і надійним партнером, що дотримується норм міжнародного права, Статуту ООН, Хельсінкського Заключного акта, документів, прийнятих у Відні та Парижі, що не вважає нікого своїм ворогом, не має ні до кого територіальних претензій.

Серйозне занепокоєння у наших європейських партнерів викликає та обставина, що наша нова держава в центрі континенту володіє ядерним потенціалом. З усією відповідальністю можу підтвердити рішучий намір України бути без'ядерною країною.

Однак процес роззброєння, зокрема ядерного, ми хочемо здійснювати під суворим міжнародним контролем і при міжнародній гарантії нашої безпеки.

Україна всіляко зацікавлена в тому, щоб домогтися, разом з іншими країнами Європи, максимального скорочення збройних сил та озброєнь. Переконані: зміцнення загальноєвропейської системи колективної безпеки було б доброю гарантією нашого державного суверенітету. Наші можливості в цьому плані зросли після недавнього входження до Північноатлантичної Ради співробітництва.

Україна включилася також у віденські переговори з військово-політичних проблем. Ми зробимо все можливе, щоб у максимально короткі строки забезпечити повне виконання Віденського документа щодо заходів по зміцненню довіри і безпеки, ратифікувати Договір про звичайні збройні сили в Європі. Наш намір мати власні армію і флот не повинен нікого тривожити. Це — не джерело небезпеки, а гарантія безпеки України, її народу, політичної стабільності. Власні Збройні Сили — неодмінний інструмент суверенної держави, який багато в чому (такі вже реалії) визначає місце і значення країни в сучасному світі. Причому будуємо ми їх на базі військового контингенту, який зараз розміщується на території України. Чисельність армії буде в 2—3 рази меншою від теперішньої.

Наше бажання мати власний флот пояснюється лише прагненням мати надійний захист свого морського кордону. Його треба розглядати в контексті проекту Заяви Верховної Ради України «Про створення зони, вільної від ядерної зброї, в районі Чорного моря і оголошення Чорноморського басейну зоною миру». Це — ініціатива, яку ми вважаємо важливою і своєчасною.

Проблема Чорноморського флоту поки існує. Але є надія, що Спільне комюніке, прийняте делегаціями України, яку я очолював, і Росії нещодавно в Одесі, стане основою подальшого шляху до обопільної згоди.

Доктрина наша — оборонна, а найбільшим пріоритетом України залишається приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Наша відмова від ядерного щита, успадкованого від Радянського Союзу, намір стати в майбутньому нейтральною державою покликані підкреслити традиційну миролюбність українського народу, показати всім на ділі приклад конструктивності свого підходу до вирішення складних військових питань. Поворот від конфронтації до партнерства, принципово нова модель континентальної безпеки прискорять, на нашу думку, шлях до будівництва нової Європи.

Його успіх вирішальною мірою залежатиме від того, як їтиме політичний діалог — багатосторонній та двосторонній, — якою мірою сьогоднішні керівники довірятимуть один одному, враховуватимуть існуючі реалії (маю на увазі появу на карті Європи Росії, України, Білорусі, держав Балтії).

30 січня 1992 року Рада міністрів закордонних справ держав — учасниць Наради з безпеки і співробітництва в Європі прийняла рішення про визнання України повноправною учасницею НБСЄ, а 26 лютого Президент України Л. М. Кравчук поставив свій підпис під Хельсінкським Заключним актом. Ці кроки ознаменували завершення цілого етапу нашої наполегливої боротьби за рівноправний статус на Європейському континенті, що наполегливі послідовні зусилля держав во втілення в життя цілей Хельсінкського процесу приносять свої плоди.

Щодо України, то вона повністю поділяє принципи Заключного акта, паризької Хартії для нової Європи, інших документів НБСЄ, готова втілювати їх в життя. Ми віримо в успіх спільних зусиль держав Європи.

Залучення до процесу НБСЄ України, інших молодих держав підтверджує дієвість основоположного принципу — принципу універсальності. І, мабуть, головне — Україна має право і готова нести свою частину відповідальності за забезпечення миру і розвиток міжнародного співробітництва в Європі.

Зокрема, на нинішній зустрічі в Хельсінкі наші представники поінформують інших учасників про виконання взятих на себе зобов'язань, зокрема в галузі прав людини та основних свобод.

Цій проблематиці ми надаємо і будемо надавати особливого значення. Україна глибоко зацікавлена в активному підключенні до загальноєвропейського співробітництва стосовно прав людини. Поділяємо думку, що ці питання відіграють все більшу роль у міждержавних відносинах. Ми поставили за мету побудову правової держави, що спиратиметься на верховенство закону, плюралістичну демократію, забезпечуватиме основні свободи кожної особистості.

Велику увагу Українська держава приділяє забезпеченню рівних прав усіх національностей (їх більше ста), які складають народ України. Наша країна — багатонаціональна, 27 відсотків її населення — не українці. Зокрема, росіян нараховується 11,4 млн. чоловік. Багато також євреїв, поляків, молдаван, білорусів. Їх права захищені рядом законів, які розроблені Верховною Радою України у відповідності з документами ООН, НБСЄ, міжнародно-правовою практикою. Прийнята, зокрема, Декларація прав національностей України.

Прикладом відношення до проблем національних меншин можна назвати рішення про повернення радянських німців в Україну. Як відомо, до війни їх там жило близько 400 тисяч, а після її початку вони були примусово вивезені. Тепер робляться конкретні кроки для їх переселення на південь України, в тому числі з Поволжя.

Не можна не згадати і про те, що Німеччина стала другою батьківщиною для багатьох наших співвітчизників. Хочеться, користуючись нагодою, подякувати українській громаді в ФРН за підтримку, яку ми від неї відчуваємо в нелегкий час становлення української державності.

Окремо варто сказати про Крим. Українським парламентом схвалений Закон «Про статус автономної Республіки Крим». Він надає їй широкі повноваження самостійного вирішення питань соціального, економічного і духовного розвитку.

СПІВТОВАРИСТВІ

А прийнятий 5 травня ц. р. Верховною Радою Криму Акт про проголошення державної самостійності Республіки Крим є неконституційним і юридичної сили не має. Такі дії є дестабілізуючими, це — шлях конфронтації в цілому з Українською державою. Підхід Верховної Ради України щодо проблем Криму — це опора на правову основу, пошук взаємоприйнятних рішень, щоб не допустити вогнища напруги. Ми взагалі дуже серйозно ставимося до міжнаціональних конфліктів, робимо все можливе, щоб упередити їх.

Процес створення єдиної Європи гальмує сьогодні суттєва різниця в економічному розвитку різних держав. Тому ми всіляко підтримуємо рішення Ради НБСЄ про створення економічного форуму в рамках Комітету старших посадових осіб.

Україна пов'язує з участю в загальноєвропейському економічному співробітництві великі надії. Саме стан нашої економіки найбільше заважає становленню справжнього суверенітету.

Незважаючи на це, певні, що Україна, завдяки своєму потенціалу, стане цінним партнером для держав ЄС. А зараз ми розраховуємо на їх підтримку, сподіваємося на щире розуміння західних партнерів у подоланні наших труднощів, на допомогу в переході до ринку. Хоча одночасно і усвідомлюємо, що розраховувати потрібно насамперед на власні сили, що до світового господарського суспільства можна йти лише шляхом взаємовигідного і паритетного співробітництва.

Саме такий наш стратегічний курс. Основні напрямки національної економічної політики визначені. В її основі — глибокі реформи на основі власних фінансово-кредитних інститутів і власної валюти, роздержавлення і приватизація, зміни галузевої структури. Будуватимемо економіку відкритого типу з широким залученням іноземного капіталу, технологій, інтелекту, соціально спрямовану, таку, яка дасть людині все для нормального життя за європейськими стандартами.

Цьому сприятимуть і прийняті вже нашим парламентом закони «Про підприємництво», «Про захист іноземних інвестицій», «Про зовнішньоекономічну діяльність».

Виходячи з цього, основне завдання, яке ми ставимо перед зовнішньоекономічною політикою, — інтеграція національної економіки у світову. А її пріоритети визначаються приналежністю України до Європи. Це, перш за все, — розвиток якнайширших відносин з країнами континенту на якісно новій основі, участь в роботі провідних європейських організацій і структур. При цьому ми не збираємося нехтувати нашим традиційним співробітництвом з державами СНД, рвати багаторічні зв'язки зі Сходом.

Повторюю, ми певні, що станемо гідним партнером для всіх після інтеграції нашої економіки в світове господарство.

І ще про одне. Виходячи на європейську і світову арену як незалежна самостійна держава, Україна буде дотримуватись взятих раніше Радянським Союзом міжнародних зобов'язань, що не протирічать Конституції нашої держави та національним інтересам. Зокрема, це стосується і участі в сплаті боргів колишнього СРСР.

Концептуально зупинюся на деяких інших галузях співробітництва України з іншими країнами Європи. Одна з них — медицина. Це цілком зрозуміло, оскільки Україна є державою, що повною мірою відчула тягар наслідків жахливої Чорнобильської катастрофи.

Важливого значення ми надаємо створенню сучасної європейської транспортної інфраструктури. Зокрема, йдеться про створення швидкісних магістралей від Прибалтики до України. Це зблизило б країни Північної Європи з державами Причорномор'я.

Таким є наше бачення співробітництва України з Європейським співтовариством, її ролі в майбутній Європі. Входження Української держави до європейських структур, її включення в процес НБСЄ позитивно впливає на розбудову наших демократичних інститутів. Самі засади Хельсінкського акта є для нас багато в чому визначальними, а ідея будівництва «європейського дому» знаходить підтримку в суспільстві. Хоча «європеїзації», якщо так можна сказати, самого мислення громадян незалежної України можна досягти лише в результаті багаторічних зусиль в сфері освіти, науки, культури, вільних обмінів людьми, ідеями, інформацією. Над цим ми і будемо працювати. Процеси, які йдуть у нас сьогодні, характерні поєднанням зміцнення самостійності та незалежності з прагненням до інтеграції з демократичними структурами світової, перш за все, з урахуванням географії, європейської цивілізації.

Думаю, і Європа матиме в особі України активного і корисного партнера. Як член ООН Українська держава набула чималий досвід міжнародного співробітництва з широкого кола питань. Ми не претендуємо на якийсь особливий статус, хочемо лише зайняти достойне нашого народу, нашої історії, нашого потенціалу місце.

* * *

Під час перебування у ФРН В. В. Дурдинець зустрівся з представниками української громади Німеччини. Було висловлено обопільну думку — робити разом все можливе для розбудови Української держави, розвитку демократії, поліпшення життя народу України.

У конгресі в Вайкерсхаймі взяв участь посол України в ФРН І. М. Пісковий.

Прес-центр Верховної Ради України.

Заява Прем'єр-міністра України В. П. Фокіна

на Ташкентській зустрічі глав держав — членів СНД

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

ться за провину України. Але робиться за принципом «з хворої голови на здорову» Зараз настав такий момент, що катастрофічний обвал у розрахунках між державами, параліч економічного життя трудових виробничих колективів, хотіли б ми того чи не хотіли, самі по собі тиснуть на життєздатність нашої Співдружності. Нас можуть врятувати тільки негайні скоординовані і рішучі дії щодо подолання найжорстокішої кризи розрахунків. Ми пропонуємо:

1. Сьогодні, зараз не обмежитися заслуховуванням, а прийняти рішення про проведення на всій економічній території СНД міждержавного, міжгалузевого обрахування взаємної заборгованості в один і той же період з випуском центральними банками держав розрахункового кредиту на ці цілі на одних і тих же умовах. Проект такого рішення могли б підготувати зараз глави урядів.

2. На цю ж дату визначити єдиний порядок і провести індексацію основних та оборотних коштів підприємств, знецінених з причин, не залежних від підприємств через непродуману політику лібералізації цін.

3. Ввести жорсткі санкції за несвоєчасні оплати відвантаженої продукції. Я пропоную збільшити пеню до 0,3% за кожний день прострочення.

4. Надати невідкладно допомогу центральним банкам та банкам, які здійснюють розрахунки в народному господарстві, у забезпеченні їх комп'ютерами, засобами розрахунків (чеки, векселі, електронна пошта), налагодити нормальну роботу розрахункових центрів, центральних банків і визначити нормальний рух документообігу з цих центрів.

Знову звертаюсь до питання про відповідальність Центрального банку Росії за становище, що склалося в розрахунках, котрий, не попередивши заздалегідь, дав вказівку всі авізовки та інші платіжні документи з усіх куточків Росії надіслати тільки в Київ на розрахунковий центр. Ці штучно створені завали платіжних документів ми розбираємо й досі, заморозивши у них мільярди коштів, на які чекають виробничі колективи. Так помилятися професіонали не можуть. Це не помилка, це умисна акція з далеким прицілом.

На мою думку, наша Співдружність проходить щонайсуворіше випробування на міцність. Не знайдемо вирішення, як нормалізувати розрахунки між собою сьогодні, залишимо кожну державу наодинці з цими економічними проблемами — втратить сенс і сама Співдружність. Тоді нема для чого використовувати її як прикриття, тоді настане розпад і кожний рятуватиметься, як зможе. Тоді СНД недовго жити.

Я настійно закликаю вас прийняти єдино правильне конкретне рішення, що беззаперечно дасть нашим народам надію на можливість виходу із ситуації, яка склалася, — її інакше, як фінансовим колапсом назвати не можна.

Між нами, журналістами

Слово мають документи

Відповідь на звинувачення чотирьох працівників «Голосу України» в тому, що вони безпідставно мають посвідчення учасників ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС у 1986 році.

Призначаються наведені нижче документи для уважного читання нашим колегам з «Вестника Чернобыля», «Сільських вістей» і «Думи», які так охоче надали свої сторінки для публікації, скажемо м'яко, недостовірної інформації.

А тепер — документи. До речі, кожний з тих журналістів-керівників, хто приймав рішення у редакціях друкувати те, що вони надрукували, міг би спочатку звернутися в той же Мінчорнобиль і отримати відповідну довідку. Не здогадались? Розуміємо, дуже поспішали. Мабуть, читачів порадувати..

А ми заявляємо, що більше не відповідатимемо на сторінках газети на жодний випад проти «Голосу України» чи окремих його співробітників. Що б про нас не придумали.

Отже, колеги, читайте документи. Бажано — уважно.

* * *

У Мінчорнобилі України проаналізовані документи народного депутата України, головного редактора газети «Голос України» Правденка С. М. та працівників редакції цієї газети Білика О. В., Судді В. І. і Бровченка Л. Ф., на підставі яких їм видані посвідчення учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Наявні на той час документи на цих чотирьох журналістів були розглянуті комісією Спілки журналістів України як республіканською громадською організацією згідно з пунктом 5 постанови Кабінету Міністрів України від 18.06.91 р. № 44 і на цій підставі були видані посвідчення.

Представлені зараз цими журналістами додаткові матеріали про їхню роботу в Чорнобильській зоні в 1986 році: свідчення, публікації в пресі, довідки тільки підтверджують правильність того рішення про видачу їм посвідчень учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Крім того, таким же беззаперечним підтвердженням є і довідка Ф-122, яка є в переліку постанови Кабінету Міністрів України від 18.06.91 р. № 44, п. 10 і яку мають Правденко С. М., Білик О. В., Бровченко Л. Ф.

Міністр Г. ГОТОВЧИЦЬ.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комісія з питань Чорнобильської катастрофи

№ 06-10/9-541 — 13 травня 1992 р

НАРОДНОМУ ДЕПУТАТУ УКРАЇНИ ПРАВДЕНКУ С. М.

Шановний Сергію Макаровичу!

За дорученням Комісії представлені Вами документи розглянуті у Мінчорнобилі. Висновок міністерства — посвідчення учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС видане Вам на законних підставах.

Заслухавши інформацію з цього питання, Комісія взяла до відома зазначений висновок, погодилась, що з Вашого боку не було фальсифікації чи підтасовки документів, на підставі яких видане посвідчення учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Голова Комісії В. ЯВОРІВСЬКИЙ.

Як зупинити економічний спад?

Актуальні питання орендної і підприємницької діяльності обговорюються на нараді-семінарі, який відкрився 14 травня в Києві. На ньому широко представлений державний сектор економіки, є представники орендних колективів, ділових кіл, фермери. В роботі форуму, ініціатором проведення якого стала Українська спілка промисловиків і підприємців, беруть участь працівники міністерств і відомств, комісій Верховної Ради, Державної Думи, Фонду державного майна, Вищого арбітражного суду, Митної служби України, посольств і консульств зарубіжних країн, провідні спеціалісти, вчені.

Заступник Голови Верховної Ради України В. Гриньов, який виступив на нараді-семінарі, зокрема, сказав, що ми і політично, а отже і економічно не просунемось у напрямі створення нормальних ринкових відносин, поки не буде створено для цього сприятливого економічного середовища, середовища бізнесу і підприємництва. А це середовище якраз і створюють підприємці, які сьогодні стають реальною політичною силою. Нині Україна переживає серйозний економічний спад, і спроби зупинити це падіння ні до чого поки що не привели. Підприємства державного сектора потрапили у дуже складну ситуацію, оскільки їх оборотні кошти зовсім знецінились. Це сталося після того, як почалась гонка цін. Чималою мірою сприяє цьому нинішня податкова політика, яка веде до удушення як державних підприємств, так і вільного підприємництва. В таких умовах уже не може бути нормального виробництва, нормального підприємництва.

На думку Б. Гриньова, необхідно відмовитися від виконання ряду соціальних програм. Слід створити пріоритетні умови для розвитку виробництва, щоб підприємство дістало могутній стимул для свого розвитку, змінити податкову політику. Треба дбати про сприяння виробництву, підприємцям.

Валентин ВЕРНОДУБЕНКО, кор. Укрінформ.

Якщо дуже хочеться, то можна?

Проблема

Історія ця наскільки проста, настільки й типова як для наших днів. Два роки тому Міжнародним центром наукової культури Всесвітньої лабораторії, зі штабквартирою в Лозанні і Україною було створено відділення у Києві. Серед іншого в угоді, підписаній президентом Всесвітньої лабораторії Антоніо Дзікікі і першим віце-прем'єр-міністром України Костянтином Масиком обумовлювалася недоторканність, в тому числі і майна, київського філіалу, що надається міжнародним організаціям.

А майно у філіалу було. У вигляді будинку по вулиці Жовтневої революції, 8, купленого у листопаді 1990 року в ЦК компартії України. Але оскільки другий поверх цього приміщення займав житловий сектор Управління справами ЦК, то у продавців була усна домовленість: не виселяти його, поки для нього не буде знайдено інше приміщення.

Ударили по руках, оформили купчу і зажили хоч і в незручному, але дружному сусідстві. Після відомих усім минулорічних серпневих подій житлосектор Управління справами ЦК став управлінням житловими будинками Управління справами Верховної Ради України і тут же зметикував, що під шумок можна й дільце провернути. Тому майже через рік після купівлі-продажу керівники житлового сектору вирішують... повернути гроші покупцеві, мотивуючи своє рішення тим, що угода була незаконною, і посилаючись на обставини, що склалися. Забувши при цьому, що «обставини склалися» майже через рік...

Так народився позов до суду з вимогою винести рішення, яким повернути сторони, так би мовити, в початкове становище і віддати будинок його «законним» власникам. Тобто ЦК компартії України? При цьому житлосектор посилається на розширення своїх функцій: здаються на баланс два гуртожитки для співробітників Верховної Ради, його підрозділів, житлові будинки. Йому самому розміститися ніде, а тут ще й якісь там учені (у двох невеликих кімнатах лабораторії розмістився Інститут Чорнобилю) заважають працювати, вимагаючи негайного виселення.

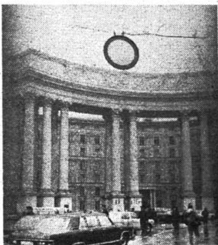
То й що, що спеціалісти Інституту держави і права Академії наук України та консультаційного об'єднання «Юрзовнішсервіс», розглянувши всі аспекти цієї справи, дійшли висновку, що при придбанні будинку юридичних і правових порушень нема і не могло бути, бо законодавчих актів щодо продажу чи заборони продажу адміністративних приміщень громадським організаціям не існує? Зараз своя рука — владика...

І, незважаючи на висновки незалежних експертів щодо акту купівлі-продажу, угоду про недоторканність майна, скріплену підписом віце-прем'єр-міністра, клопотання академіків Кухаря і Патона, бо лабораторія виконує ряд важливих наукових проектів, в тому числі і пов'язаних з ліквідацією наслідків аварії на ЧАЕС, письменника Олеся Гончара, який є головою оргкомітету по реалізації проекту «Україна», що має явити світові багатство культури народу України, депутата Верховної Ради Леся Танюка, Блаженнішого Митрополита Київського і Всієї України Філарета, бо Українська православна церква теж бере участь у роботі цього закладу, здається мені, що не виграє Українське відділення Всесвітньої лабораторії цього суду.

Ні, не виграти лабораторії судового процесу, бо в силу, здається, вступає можновладне «Якщо дуже хочеться, то можна». Навіть не зважаючи на закони...

Правила гора Подолом

Замість сенсацій

У цього будинку на Михайлівській площі не дуже завидна доля, незважаючи навіть на його зовнішню непохитність. Колись тут розміщувався ЦК Компартії України, потім обком, міськком партії, ЦК ЛКСМУ. До 1987 року він належав міськраді, потім міськком партії його орендував, а після серпневого путчу заселилася Київрада.

З першого червня перші чотири поверхи займе Київська міська державна адміністрація, а Київрада повернеться у свій будинок на Хрещатик, 36, але лише на другий поверх. Щоправда, деякі радикально настроєні кияни, ображені на своїх обранців за бездіяльність, взагалі пропонують надати їм для роботи хіба що сесійний зал. Самі ж депутати зараз називають себе бомжами.

Колись, у сиву давнину, сиділи на Горі (так називалося це місце в часи Київської Русі) князі і правили Подолом, де жив робітний люд та купці. Два місяці тому з Подолу прийшов Представник Президента Іван Салій, якому теж, з усього видно, палець в рот не клади. В усякому разі, хоч і запізно, але він уже розпорядився провести інвентаризацію майна колишнього міськкому партії, забезпечити його охорону, а також розібратися з комерційними структурами які орендують у цьому будинку значну частину площі.

Як повідомили люди з оточення Представника Президента, чимало цих структур очолюють колишні комсомольські і партійні апаратні працівники, а приміщення їм надані в порядку гуманітарної допомоги, тобто безплатно. Здається, Іван Салій вирішив з цим розібратися грунтовно.

Куди піти

НА КОНТРАСТАХ

останнім часом грає столична російська драма. Після комедії Жана Ануя «Запрошення до замку» — психологічна драма Агати Крісті «Загадка дому Вери'є», яку поставила Надія Батурина. Традиційно чудовий акторський ансамбль, художнє та музичне оформлення...

Правда, дуже хочеться плакати слідом за виконавцями головних ролей — Адою РОГОВЦЕВОЮ та Леонідом БАКШТАЄВИМ. А чом би й ні? В театрі плакати краще, ніж у повсякденному житті...

На фото: **Ада Роговцева у ролі Лаури Вер'є та Фелікс Летичевський у ролі Жюльєна Феррона.**

Фото Ірини ОСТАПЧИК.

Симптоми

З «хрущобами» не прощаємось?

Свого часу проект реконструкції знаменитих хрущовських п'ятиповерхівок «Фламінго», запропонований київськими архітекторами, одержав срібну нагороду на всесоюзному конкурсі. Та не минуло й десяти років, як тверезі голови підрахували, що вартість цієї операції буде настільки високою, що дешевше обійдеться спорудження на місці «хрущоб» нових десятиповерхових будинків.

Проте ідея реконструкції виявилася живучою, бо київські архітектори (цього разу вже інші) запропонували новий проект, який назвали «Метаморфоза». Він передбачає, що оновлене житло відповідатиме стандартам XXI століття. Будівельна рада міста схвалила цей проект. Та... немає коштів навіть на його експериментальну реалізацію.

Собача альтернатива

«Я не можу служити в армії, бо нікому буде... вигулювати собаку», — таку причину вказав у своїй заяві юнак з Радянського району. Районна прокуратура, розглянувши цей документ, повернула його до призовної комісії: не було законних підстав порушувати справу.

Нині Закон України про загальний військовий обов'язок і військову службу введено в дію. Отже, собачці доведеться гуляти з кимось іншим. Але, як повідомив заступник Представника Президента по Радянському району Сергій Демиденко, який очолює районну призовну комісію, із 500 майбутніх новобранців, що розписалися в одержанні повісток, на комісію з'явилося лише 107. Інших доведеться, мабуть, брати до армії з собаками. Або з міліцією.

СКАЖИ, ХТО ТВІЙ ДРУГ...

МИ Ж ТЕПЕР СТОЛИЦЯ

Тільки троє представників від Київради на чолі з її головою взяли участь у традиційних Днях Києва у Лейпцігу. У колах, близьких до Представника Президента у Києві, пояснюють цей факт тим, що «столиці належить дружити зі столицями...».

Милосердя

Дорога до Веймара

Подружжя Кеплерів з Німеччини, яке представляє благодійницьку організацію Веймара «Допомога дітям Чорнобиля», добре відоме не тільки в райвиконкомі Залізничного району Києва, а і в дитячих дошкільних закладах № 460, де виховуються діти, що страждають сколіозом, і № 191, вихованці якого мають послаблений зір. На цей раз Кеплери приїхали у гості з вантажем гуманітарної допомоги з медикаментів, сухофруктів і молочних концентратів. Їх приїзд співпав з прибуттям з Веймара чергової групи українських школярів, які відновлювали своє здоров'я в Будинку «Етерсберг», про що слід сказати докладніше.

Справа в тому, що Залізничний виконком райради посилає вже не вперше групу з 40 хлоп'ят в мальовниче передмістя Веймара, тут школярі місяць відпочивають. Перебування і лікування групи з 40 юних киян обходиться німцям у 50 тисяч марок. Свою допомогу по змозі надає адміністрація залізниць України, райвиконком. Проте з лібералізацією цін можливості української сторони стають дедалі обмеженіші. І все-таки з Веймара звернулися з листом до віце-прем'єра України Костянтина Масика, де пропонують оздоровлення київських школярів під Веймаром поставити на постійну основу, для чого спільно відшкодовувати вимушені витрати. А це вже не дріб'язок.

Сергій ВЛАД.

З перших вуст

Півтисячі — за цукерку

Днями гастроном, що на Хрещатику, запропонував покупцям макарони за 230 карбованців, а цукерки — за 520... Нерозуміння покупців ми переадресували заступнику директора гастроному Тетяні КАПУСТЯН.

— Нічого дивуватись, — відповіла вона. — Наш гастроном, як самостійна комерційна структура, уклав угоду з торгово-виробничою промисловою фірмою «Густа Фуд», яка гарантувала на 10-процентну знижку...

— Цукерки, макаронні, кондитерські вироби, пиво продаються, м'яко скажемо, по впливових цінах. А товар як, розбирається?

— За три дні продали на 66 тисяч. Очікували на більше...

Сергій ВУСАТИЙ.

ЧЕКАЄМО З ПОВИННОЮ

ВСЕ, ЩО ВКРАДЕНО

Навіть при дуже приблизній інвентаризації комунальної власності вже видно: 52 відсотки її не належить місту. Що продано, що здано в оренду на 99 років, а на інше заявили права комерційні структури, чимало майна просто розкрадено.

Кажуть, що думка Представника Президента в Києві з цього приводу однозначна: все, що вкрадено, має бути повернуто місту.

НОВЕ У БАНКІВСЬКІЙ СПРАВІ

ЗБЕРІГАЙТЕ КРОВ У...

Саме таким чином прагне розв'язати проблему нестачі донорської крові лікар Київського центру «Здоров'я» Костянтин Назаренко.

Він пропонує створити єдиний в Україні банк крові, куди кожна здорова молода людина за два-три роки здасть півтора-два літри крозі. Медична установа, яка збиратиме цю кров, ставитиме в паспорті донора відповідну відмітку.

Таким чином кожен хворий зможе одержати кров зі свого внеску.

Обережно: свято

Тридюймівка ні при чому

В тому, що повилітали шибки у вікнах будинку по вулиці Січневого повстання, 3 — не винна стара гармата-тридюймівка, яка стоїть поруч на постаменті. Просто під час цьогорічного салюту на честь Перемоги артилерію поставили надто близько від цього дому, де, до речі, живуть ветерани війни. Як казав гоголівський персонаж, Македонський — герой, але навіщо стільці ламати? А скло нині — дефіцит...

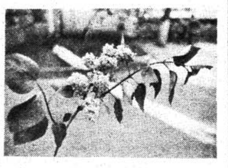
Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

НАГАДУЄМО: У КИЄВІ — ВЕСНА.

КАШТАНИ, БУЗОК, МАГНОЛІЯ...

буяють на вулицях і в парках Києва. Сотні видів бузку різнобарвною веселкою спалахнули в Ботанічному саду на Дніпрових схилах. Тільки раз на рік можна помилуватися цим дивом, але забути його неможливо.

Залиште свої проблеми — поспішіть у Ботанічний...

Сторінку підготувала власний кореспондент «Голосу України» по Києву і Київській області ВАЛЕНТИНА ПИСАНСЬКА.

Телефон корпункту: 228-33-24.

А МОЖЕ, В ЗАКОНІ ЩОСЬ «ПІДПРАВИТИ»?

За землею сьогодні ходять усі. І міські, і сільські жителі всієї України беруть присадиби (звичайно, якщо дають). Час такий — непевний. Тож найнадійніший капітал нині — земля. Якщо торік в Ірпені Київської області лише 80 чоловік написали заяви на присадибну ділянку, то з початку цього року вже назбиралося 1100 таких заяв. Правда, місцеву владу це не шокувало. І на сьогодні поблизу річки Ірпінь вже роздано тисячу присадибних ділянок...

Незрозуміло інше. Чому в Ірпені землю дають, а в сусідньому Обухові — ні! Ніби й держава одна (не кажучи вже про область), і влада всюди — радянська, і закон — один для всіх. Та їздять до обухівського голови колгоспу «Вітчизна» П. Сулими і прохачі, і депутати. Давно їздять і поки що безрезультатно. Не поширюються, мабуть, на Обухівський район ні укази Президента, ні Земельний кодекс. Звідси й запитання: чи то в Обухові варто щось «підправити», чи, може, в державі!

Алевтина КУХАРЧУК.

Київська область.

Фото Віктора МЕДИНСЬКОГО та СЕРГІЯ КОВАЛЬЧУКА.

Експрес-новини

Колишній радянський Президент Горбачов закликав конгрес США не зволікати схвалення запропонованої Президентом Бушем програми допомоги країнам СНД. Виступаючи в Капітолії, Горбачов також застеріг американських законодавців не нехтувати міжнаціональних конфліктів, що мають місце на території колишнього СРСР.

* * *

Учора в Нью-Йорку тривали консультації з проекту резолюції ООН, яка передбачає вжиття заходів з охорони поставок гуманітарної допомоги Боснії і Герцеговіні і розгортання там миротворчих сил після того, як становище в республіці стабілізується.

* * *

Учасники Віденських нарад з питань водних ресурсів близькосхідного регіону назвали їх конструктивними і погодилися зустрітися вдруге ще цього року.

Тим часом у Вашингтоні завершилися переговори з питання контролю озброєнь на Близькому Сході. Представники Ізраїлю та арабських країн пообіцяли зміцнювати взаємне довір'я, вживаючи відповідні заходи.

* * *

Сполучені Штати заявили про докази, які вказують на те, що Лівія продовжує підтримувати терористичні угруповання, і відкинули обіцянку Тріполі карати терористів. Такою була відповідь на заяву уряду Лівії про те, що вона припинить усі зв'язки з терористичними групами і видворить кожного, хто за відповідними доказами причетний до терористичних дій.

* * *

Профспілка працівників металургійної промисловості припинила переговори з роботодавцями після того, як вони відмовилися змінити свою попередню пропозицію щодо підвищення зарплат. Лідери профспілки в понеділок мають прийняти рішення, чи розпочинати страйк, який охопив би всю країну.

* * *

Виступаючи у Вільнюсі, Президент Франції Міттеран назвав перебування російських військ на території прибалтійських республік ненормальним і шокуючим. Естонія звернулася до Франції з проханням допомогти у фінансуванні будівництва житла для колишніх радянських військовослужбовців після їх повернення додому.

* * *

Учора в Пекіні представники Північної Кореї та Японії продовжили переговори щодо нормалізації зв'язків між двома країнами. Однією з головних перешкод на шляху до встановлення двосторонніх дипломатичних відносин є вимога Пхеньяна про компенсацію воєнних злочинів Японії під час окупації Кореї з 1910 по 1945 рік. У свою чергу Токіо вимагає від КНДР додержання домовленості з Міжнародною організацією з ядерної енергії (МАГАТЕ).

* * *

Сьогодні в місті Сегеді відкривається з'їзд Угорської соціалістичної партії. На порядку денному — розробка передвиборчої програми партії, обрання її керівних органів.

ФАКТОР РОЗМЕЖУВАННЯ

Проблеми

З початку свого існування карабаський рух посів одне з провідних місць у суспільно-політичному житті Вірменії. Завдяки йому ще 1988 року в республіці почалося зростання національної самосвідомості, що спричинило демократизацію всього вірменського суспільства й проголошення суверенітету Вірменії. Карабаський рух допоміг свого часу теперішньому вірменському керівництву прийти до влади.

Нині ситуація змінилася. Останнім часом опозиційні сили, які зайняли непримиренну позицію, виступають з критикою уряду й вимогами радикальних кроків щодо Нагірного Карабаху. Основна їхня вимога — негайне визнання Вірменією незалежності Нагірно-Карабаської республіки. Опозиціонери вважають, що коли в цьому питанні не може визначитися Вірменія, то чого ж тоді чекати від інших держав? Цим та іншим аргументам, які висуває опозиція, керівництво країни й правляча політична організація ВЗР (Вірменський загальнонаціональний рух) протиставляє вельми туманний і непереконливий доказ: «Це політичний крок, і зробити його слід у потрібний момент». Водночас вони підкреслюють, що ідею незалежності Нагірного Карабаху схвалюють. Просто, мовляв, нині ще не час для визнання. Проте не пояснюють, коли настане цей час і що мається на увазі під «потрібним моментом». Що ж стосується самого Карабаху, то на недавній пресконференції повноважний представник НКР в Єревані Саркісян, відповідаючи на запитання про суперечність самого факту перебування у Вірменії представника НКР в той час, коли республіка не визнала незалежність Карабаху, зазначив, що «керівництво НКР виходить з насущних потреб моменту». Звичайно, лідерам Нагірного Карабаху нині не до подання таких вимог Вірменії. Карабасьці перебувають у стані війни. Певно, цим і пояснюється досить «змістовна» відповідь Саркісяна. Але якщо НКР може собі дозволити це, то такий підхід до питання з боку самої Вірменії, яка гордо називає себе «матір'ю Арцаху», важко пояснити.

Отже, проблема визнання незалежності НКР сьогодні являє собою серйозну загрозу для політичної стабільності всередині Вірменії. Проте ж зовсім нещодавно Нагірний Карабах був об'єднувальною силою.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.
Єреван.

Фотофакт

ОПУДАЛО

Товарів та продуктів і без того не вистачає, а тут ще й злодії розкрадають їх на шляху до зголоднілого споживача. Те, що на залізницях крадуть багато й часто і що ця ситуація характерна для усіх республік колишнього СРСР, ні для кого новиною не буде. Правоохоронні органи, озброєні лише законами й пістолетами, не в змозі забезпечити спокій власників вантажів і цілісність товарів. От і вирішили працівники однієї з російських залізниць настрахати потенційних злодіїв муляжем людського скелету. Проте беруть сумніви, що, за сьогоднішнього засилля фільмів жахів на екранах популярного відео, нікого, мабуть, цією дешевою підробкою не злякати.

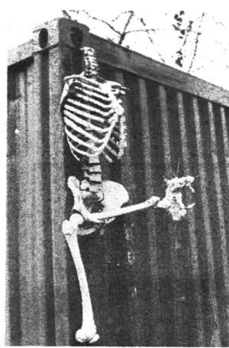
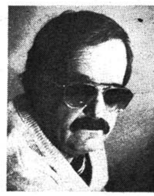

Фото ІТАР—ТАРС.

Подія тижня: коментар редактора міжнародного відділу

ПРОЩАННЯ З ХУТОРОМ

Цими днями слово «Україна» неодноразово вимовлялося провідними політологами світу. А все через те, що Міжнародна асоціація журналістів зарахувала нашу державу до переліку країн, де протягом тижня відбудуться десять найсерйозніших подій. Ішлося про обговорення Верховною Радою України ситуації в Криму. Цей півострів ставлять до одного ряду з Карабахом та Югославією, отже — правомірний такий підхід чи ні — інтерес цілком закономірний.

На тлі «покеру з кримською картою» візит Президента України Л. Кравчука до США пройшов малопоміченим. Звичайно, з одного боку, ми можемо ображатися, проте з другого... Варто оцінити ситуацію інакше: такі візити перестануть бути політичною «екзотикою». Починається усталена практика ділових контактів керівників держав, в якій Україні відводиться роль повноправного партнера.

Згадаймо: протягом десятиліть наша держава взагалі не мала власної зовнішньої політики. На пальцях можна було перелічити угоди, укладені нею з іншими країнами (та й те — з їх складовими: Словаччиною, Баварією, Хорватією). З трибуни ООН наш міністр закордонних справ виступав один раз на рік — під час загальнополітичної дискусії, причому повторював усі наріжні тези, висловлені кількома днями раніше шефом аналогічного відомства СРСР. Бували в нас і високопоставлені гості. Але — дивна річ — їхні візити, як правило, припадали на уїкенди, тобто дні, коли в Москві воліли відпочити і тому «зіштовхували» візитерів до мальовничої і гостинної України.

Чи став візит Л. Кравчука до США віхою? Не знаємо: і американські, і наші аналітики тепер підбивають його підсумки, ретельно зважаючи, кому й що він «дав». У США, мабуть, задоволені роз'ясненнями Леоніда Макаровича з приводу ядерної зброї, зокрема, його запевнянням у готовності України підкоритися Договорові про стратегічні наступальні озброєння.

Українська сторона не приховує радості з приводу підписання пакету угод про технічну й гуманітарну допомогу. Ще один важливий момент підкреслив сам Л. Кравчук: «Раніше США проводили свою політику... дивлячись на ситуацію через призму Росії. Тепер вони готові ставитися до України як до нової демократичної держави».

Звичайно, не обійшлося без недолугих карикатур у московській пресі (до речі, ті українські видання, які себе поважають, все ж таки — з почуття елементарного такту — не дозволяють собі нічого подібного на адресу Б. Єльцина).

Так чи інакше, а візит став історією. Що далі? Знову — сувора дійсність. Економічна ситуація в Україні не викликає оптимізму не тільки у нас, а й у американських партнерів. Характерна точка зору експерта, який ставиться до нас абсолютно прихильно — директора програм Гарвардського університету в сприянні реформам в Україні пані Гр. Булл, висловлена нею в газеті «Крісчен сайєнс монітор» 9 травня: «Нині, коли минуло більше місяця відтоді, як парламент України прийняв спірну економічну програму, втілення реформ у життя перебуває у стані, що жахає. У Росії справа рухається. Вона перебуває на грані катастрофи, але принаймні просувається вперед».

Час засукувати рукави. А воно не так-то й просто, до того ж кожний день приносить дедалі нові проблеми. Ось бодай один приклад. Скільки говорено, що Україна має позбутися сумного епітета «сировинного додатку Європи». На цьому наголошував у США і Л. Кравчук, зокрема заявивши, що наша держава має розвивати власну космічну промисловість.

Проте будь-яка рентабельна промисловість неможлива без експорту своєї продукції. І саме в ці дні вибухнув російсько-американський скандал з приводу поставок ракетного устаткування Індії. Не виключено, що такі політичні рифи чекають і на Україну.

Хуторянська ідилія закінчилася. Будемо сподіватися — раз і назавжди. Тож треба вчитися жити у великому світі.

Володимир САВЦОВ.

Контакти і контракти

Поки політики сперечаються, банкіри домовляються

У Бішкеку відбулася робоча нарада представників національних банків усіх 15 республік колишнього СРСР. У центрі дискусії виявилися проблеми регламентування міждержавних банківських розрахунків, стабілізації грошових обігів у кожній з республік, забезпечення банків грошовою готівкою.

Найважливішим документом, виробленим на зустрічі, став проект угоди про координацію дій і захист інтересів держав СНД у разі введення національної валюти окремою державою.

Підписано також угоду про встановлення параметрів обмеження банкнотної емісії. Передбачено, що національні банки відшкодовуватимуть витрати Центральному банку Росії по виготовленню виділеної у їхнє розпорядження готівки, а також несуть витрати по доставці грошей. Центральним банком Росії, зі свого боку, будуть вжиті всі заходи для налагодження нормального обігу карбованця у республіках.

Розроблено також положення про структуру й функції міжбанківської координаційної ради. Основне її завдання — узгодження грошово-кредитної політики, спрямованої на відновлення й підтримування стабільності карбованця, а також узгодження можливих заходів по введенню національних валют.

Підписи під пакетом документів поставили представники 12 колишніх союзних республік, за винятком Литви, Туркменистану й Азербайджану, які були присутні на нараді як спостерігачі.

20 травня всі учасники нинішньої наради знов зберуться на зустріч, але цього разу вже у Ташкенті.

Євген ДЕНИСЕНКО.
Бішкек.

Власкори повідомляють

Мінськ

ВСЕ ТЕЧЕ, ВСЕ ЗМІНЮЄТЬСЯ

Виявляється, весна сприяє зростанню не тільки цін, але й зарплатні. Народні депутати Білорусі на останній сесії постановили, що з 1 травня мінімальна зарплатня становитиме 1000 карбованців. Рішення, на перший погляд, потрібне й для народу вигідне. Але фахівці тут же підрахували, що воно потягне за собою підвищення цін. Багато хто сходиться на тому, що з травня до кінця червня це зростання становитиме 200—220 відсотків.

Віктор ХОРОШКО.

Алма-Ата

КАЗАХСТАН МАЄ ВЛАСНІ ЗБРОЙНІ СИЛИ

Президент Назарбаєв підписав Указ «Про створення Збройних Сил Республіки Казахстан». Віднині все, що на території республіки належало Об'єднаним збройним силам Співдружності, переходить до Казахстану. Що ж до ядерної зброї, то в Указі, зокрема вказано: «Зберегти існуючу систему управління стратегічними силами відповідно до раніше прийнятих угод».

Віднині Президент республіки є і верховним головнокомандуючим. Управління республіканськими збройними силами покладається на міністерство оборони, яке в тримісячний термін має прийняти військове майно. Також забороняється його перевезення чи передислокація без згоди уряду Казахстану.

Тетяна КОСТІНА.

Тбілісі

АБХАЗІЇ — НОВІ ВИБОРИ

У Сухумі відбувся з'їзд грузинської громадськості, в роботі якого брали участь представники 19 різних політичних партій. На думку учасників з'їзду, парламент Абхазії приймає антиконституційні рішення, що ущемляють інтереси всіх народів, які живуть в автономії. Було висунуто вимогу провести демократичні вибори до найвищих органів влади на підставі нового виборчого закону не пізніше осені 1992 року.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Подробиці

Об'єднуються демократи

У кінці минулого місяця в Празі (Чехо-Словаччина) відбулася перша конференція Міжнародної Мережі Демократичної Солідарності (ММДС). Ця організація була створена через півтора тижні по московському серпневому путчу, маючи на меті об'єднати демократичні сили різних напрямів у Європі перед небезпекою «нової реакції».

До участі в ММДС уже залучилися представники демократичних рухів і партій із Чехо-Словаччини, Болгарії, Німеччини, Румунії, Угорщини, Польщі, Білорусі, Росії, країн Балтії та України. Крім того, в празькій зустрічі ММДС брали участь спостерігачі з США.

Проголошуючи вірність ідеалам Хельсінкі, Міжнародна Мережа закликає до співробітництва депутатів різних рівнів. Штаб-квартира ММДС перебуває в Празі, а в країнах-учасницях створюються національні комітети. Проблеми, що обговорювалися, на думку експертів, невдовзі турбуватимуть всю Європу. Так, наприклад, небезпека розколу демократичних рухів і партій вже нині серйозно непокоїть багатьох політиків. Конференція ММДС мала на меті удосконалити співробітництво демократичних сил усього Європейського континенту.

Павло БАЛЬКОВСЬКИЙ.

У сусідів

ДЕШЕВШЕ ЗА ГРИБИ

У тому, що ця приказка втратила свій сенс, зайвий раз переконуєшся, ознайомившись з постановою Вентспілської райради. 50 карбованців штрафу заплатить тепер той, хто без дозволу з'явиться у прибережній зоні Вентспілського району.

Віднині перебування тут дозволяється тільки з відому волосної й районної управ. Любителям позбирати гриби, ягоди, подихати морським повітрям це обійдеться в копієчку: доба — 10 карбованців, тиждень — 50, місяць — 150, квартал — 300! І це на одну особу. А скільки на родину — підрахувати не важко.

Перебувати у прибережній зоні заборонялося й раніше — усе-таки державний кордон. Однак, якщо хто й приїздив без перепусток, найстрашніше, що загрожувало йому, це розмова з прикордонниками. Та й то, якщо потрапиш на очі.

Нині ж інша справа. Порушників відловлюватимуть не тільки національні прикордонники, а й ополченці, представники місцевої влади.

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.
Рига.

Погляд

«ЗІРКА ІЗ ПОЦЦУОЛІ»

Так прозвали Софі Лорен, яка народилася в невеличкому містечку під Неаполем. Вона яскраво засяяла на небосхилі в 1964 році в комедії «Вчора, сьогодні, завтра»...

Не прийнято говорити про вік жінок, але Софі, якій сповнюється в цьому році 58 років, вражає молодістю, енергією, красою і вмінням «подати себе». Вона й досі носить міні-спідниці, вдягається яскраво, гарно, перебуває в чудовій формі, дивує співрозмовників неприхованим оптимізмом.

Фото ІТАР—ТАРС.

Зі світу по факту

⊙ Понад 20 тисяч банок консервів з колишнього СРСР конфісковано представниками американських властей під час рейду по продуктових магазинах Брайтон-Біч. У цьому районі найбільшого міста США, який нерідко називають «малою Одесою», оселились майже 100 тисяч емігрантів з Радянського Союзу. Американські власті вважають будь-які консервовані продукти з офіційно незареєстрованого підприємства потенційно небезпечними.

. . .

⊙ Сьогодні в країнах Південно-Східної Азії налічується 500 тисяч інфікованих на СНІД. Про це свідчать дані Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ). Більшість з них припадає на Таїланд та Індію. На фоні Африки така цифра більш ніж скромна, де, за відомостями ВООЗ, зареєстровано майже 6 мільйонів інфікованих.

. . .

⊙ За останні чотири роки, протягом яких точилися воєнні дії в Мозамбіку, понад 80 відсотків з 16 мільйонів мозамбікців позбулися нормального житла і нині задовольняються халупками й тимчасовими будівлями без будь-яких вигод. Це викликало великий спад народжуваності. Тому уряд Мозамбіку вирішив встановити премії й пільги на кожну народжену в країні дитину.

. . .

⊙ В Іраку існують три рівні цін: дуже низькі — на нормовані продукти харчування (борошно, рис, масло, чай, крохмаль, мило, пральний порошок, курятина, цукор і молоко для дітей віком до одного року), ціни в державних магазинах і ринкові ціни, які залежать від співвідношення попиту й пропозиції. Наприклад, цукор за картками продається по 0,3 динара (1 долар), у державних магазинах — по 3,5 динара (11 доларів), а на базарі — по 7 динарів (22 долари) за кілограм.

Отакої!

ЧАКЛУНАМ ВХІД ЗАБОРОНЕНО

Незвичайне рішення прийняла обласна адміністрація Воронежа. Нещодавно вона заборонила з'являтися в клубах і будинках культури... представникам білої та чорної магії. Цей крок місцеві власті здійснили на вимогу мешканців області — після сеансів «чаклунів» у багатьох загострюються різні хвороби, виникають психічні розлади.

Володимир БАБЕНКО.

Вісті з прикордоння

Депутати домовилися про... ярмарок

Від часу, коли Україна стала на шлях розвитку ринкових відносин, приклад Польщі почав згадуватися у нас дедалі частіше. Тому організована фондом імені С. Баторія (Польща) та фондом «Відродження» (Україна) польсько-українська конференція з питань місцевого самоврядування викликала чималий інтерес. У ній взяли участь депутати Верховної Ради України В. Чорновіл та І. Гринів, голова Демократичної партії України Ю. Бадзьо, депутати міських та районних Рад, польські політики й урядовці, гості з Франції, Німеччини та Чехо-Словаччини.

Польща, де самоврядування започатковане майже двадцять років тому, особливо цікава з точки зору перевірки, чи правильна ця форма самоорганізації громадян, чи дасть ефект її українська модель, чи зможемо ми побудувати відносини між центром та регіонами таким чином, щоб їхні інтереси були гармонійно поєднані.

Конференція, що відбулася в старовинному містечку Казімеж Дольни прикордонного Люблінського воєводства, окреслила також нові принципи співробітництва між польськими гмінами (районами) й українськими територіями, розташованими в прикордонній смузі. Крім того, на зустрічі було оголошено про відновлення у Любліні вже цього травня традиційних Східних торгів — популярних ярмарків, які, до речі, п'ятдесят років тому були започатковані у Львові.

Оксана ПЕТРОВА.

Справи кримінальні

⊙ Гонконг, здається, став після Таїланду й Малайзії третім центром по виробництву фальшивих кредитних карток. «Спеціалісти» цієї справи, як правило, працюють пліч-о-пліч із співробітниками магазинів, ресторанів і найкращих готелів Гонконгу, котрі мають доступ до закодованої на картках інформації, з якої знімається копія і переноситься на фальшивку. Такі фірми-виробники справжніх «пластикових грошей», як «Мастеркард» і «Віза», вже втратили на цьому по вісім мільйонів доларів: відрізнити фальшивку можна лише за допомогою складної спеціальної апаратури.

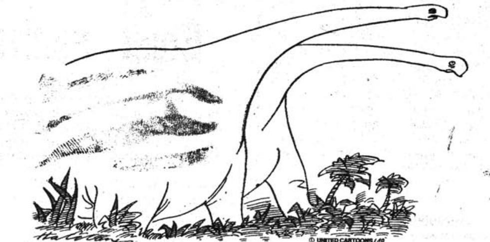
⊙ У голландському місті Арнхайм з'явилася банда, яка зараховує себе до «Руху проти засилля автомобілів». Чому саме банда, а не, скажімо, група чи спілка? Річ в тому, що її члени регулярно спалюють або сильно пошкоджують машини, що стоять на вулицях без нагляду. В одному з автосалонів «борці» за чистоту навколишнього середовища порізали кількасот коліс, а в іншому — влаштували чотири погроми підряд. І повсюди поліція знаходить листівку: «Земля плаче. Припиніть виробництво нових автомобілів!»

⊙ Третій місяць при штаб-квартирі південно-африканської поліції діє Спеціальне бюро по боротьбі з незаконним ввозом в ПАР і використанням... автоматів АК-47. В країні не минає й дня, щоб ця зброя не згадувалася в кримінальній хроніці. Тому у штаті бюро — досвідчені оперативники і слідчі, які конфіскували автоматів уже на кілька мільйонів рандів.

⊙ Найкращі каратисти болгарського промислового центру Бургаса вирішили... підключитися до боротьби з мафією. Злочинні групи, які орудують в місті, займаються контрабандною торгівлею (в основному турецькими товарами) і контролюють «чорний» валютний ринок, щодня через шахрайство «нагріваючи» десятки довірливих громадян. Поліція не в змозі протистояти махінаторам. Чи вдасться це загартованим у боях на татамі спортсменам?

⊙ Німецький журнал «Імпульс» опублікував матеріали дослідження злодійства у ФРН, згідно з якими організовані злочинні групи «найвдаліше» діють на складах і товарних базах. Рівень викриття таких справ — трохи більше 30 відсотків. Це пояснюється тим, що злодіям часто допомагають самі комірники.

Посміхніться!

— Мене зовсім не хвилює мій маленький мозок. Головне — не схуднути!

Малюнок з журналу «Бунте» (ФРН).

Репрезентуємо нове видання

З ДРУГОЇ СПРОБИ

відродився популярний колись в Росії історичний журнал

Ціни на папір, як і на друкарські та поштові послуги, ростуть, немов тісто на добрих дріжджах. Але навіть за цих скрутних умов кількість популярних видань не зменшується. Навпаки — з'являються все нові. Справді бо: в своїй хаті своя правда і сила, і воля. А московським правителям, як і їх київським партійним лакузам, що ревно проводили русифікацію українського народу, нові видання українською мовою були завжди тріскою в оці. Тільки викликали їхнє невдоволення і роздратування. Так, до речі, трапилося і з альманахом «Київська старовина», перший (і останній) номер якого вийшов у 1972 році. Бо на секретаріаті ЦК компартії України з подачі послужливих рецензентів збірник визнали шкідливим виданням, яке, мовляв, продовжує буржуазно-ліберальні традиції дореволюційного часопису і має націоналістичне спрямування. Певна річ, що після такого «аналізу» були зроблені оргвисновки: набір другого випуску розсипали, а відповідальному редакторові П. Толочку винесли суворе стягнення на засіданні президії Академії наук. Від гірших наслідків його врятувало тільки заступництво Б. Патона.

Але все тече, все міняється, і науково-популярний та літературний часопис «Київська старовина» знову повертається до українського читача. Адже щомісячник з такою назвою вже виходив у Києві. І то протягом тривалого часу: з 1882 до 1906 року. «І ми маємо намір,— зауважує головний редактор журналу П. Толочко,— відродити традиції колись знаменитого історичного журналу — одного з кращих не тільки в Росії, а й у всій Східній Європі. Як і попередник, він буде вміщувати історичні дослідження, публікувати архівні документи, розповідати про археологічні знахідки й відкриття, пам'ятки культури, знайомитиме з призабутими фактами нашого минулого, відроджуватиме пам'ять про відомих діячів української історичної науки, культури, привертатиме увагу нащадків до забутих могил».

Що ж пропонує читачам відроджений журнал у першому числі? Історичний нарис про одного із зачинателів козацького руху в Україні Дмитра Байду-Вишневецького, дослідження родоводу князя Боброк-Волинського, щоденник відомого вченого-літературознавця, колишнього віце-президента Академії наук України Сергія Єфремова, невідомі раніше документи про Михайла Грушевського.

Гадаємо, що з цікавістю сприйме читач і уривки з історичного роману Романа Іваничука «Орда» та поеми Ліни Костенко «Берестечко» — творів, які є безперечним набутком української літератури.

І ще одна цікава особливість відродженого часопису — він видає своєрідний автономний журнал у журналі «Український богослов». Зокрема, в першому числі подано матеріали з історії української православної церкви і знаменитий твір XI століття — слово митрополита Київського Іларіона «Про Закон і про Благодать».

У наступних номерах журнал, що виходить шість разів на рік, планує ознайомити читачів з неопублікованими досі матеріалами Запорозької Січі, щоденником академіка АН України Михайла Слабченка, репресованого в 20-х роках, з історичними творами Миколи Вінграновського, Сергія Плачинди, Дмитра Чередниченка, Валерія Шевчука, Михайла Слабошпицького, Раїси Іванченко, з циклом матеріалів про полкові міста, про українську міфологію.

Отож передплачуйте, читайте «Київську старовину», збагачуйтесь духовними надбаннями українського народу. Вартість річної передплати, як на нинішні ціни, цілком доступна: лише шістдесят карбованців.

Роман ВАТРИЧ.

Ми — українці

ХРЕЩЕНИЙ

Раз на два тижні, у неділю, збираються вони в невеличкій церкві у центрі Мадрида на Службу Божу. За довгі роки служіння українській громаді іспанський падре вже навчився вести її українською. Усі разом моляться за далеку батьківщину, згадують тих, хто поклав за неї голову, просять бога допомогти Україні вийти з тяжкого більшовицького ярма і вступити до світового співтовариства на правах великої держави. По службі всі йдуть до кафе на чашку кави. Розповідають один одному, хто, де й що чув про Україну, діляться думками про її майбутнє.

Я був першим українським журналістом, якого ці люди бачили з часу своєї еміграції. Зустріч у кафе затяглася майже на дві години. Згодом зустрілися іще раз, іще... Про нас вони знають мало. Ми про них — нічого.

Провідний спеціаліст Іспанії в галузі ядерної енергетики професор Олег ЗАБАРА (на фото п'ятий зліва) погодився розповісти про історію цього осколка українського народу, закинутого війною до далекої Іспанії і незнаного нами майже 50 років.

— Відразу після війни в Європі почала діяти релігійна організація «Обра католіка», яка й узялася за влаштування долі тих людей, котрі не могли повертатися до країн — переможниць другої світової війни, де встановилася влада комуністів.

Щодо українців, то, звичайно, більшість від'їджала до США, Канади, Австралії, Південної Америки або залишалася в Німеччині, де ще після першої світової війни існували громади.

Нашу долю допоміг владнати Папа Римський Пій XII. Український єпископ Бучко, коли відвідав Рим, попросив його влаштувати нас на навчання до Іспанії, зіславшись на те, що більшість з нас уже студіювала в університетах до війни. Папа мав розмову з єпископами іспанськими, і ті погодилися допомогти. Єдиною умовою щодо плати за навчання з боку «Обра католіка» було те, що ми мали пообіцяти закінчити це навчання.

Коли приїхали до Мадрида, кожен здобув можливість обрати за власним бажанням майбутню спеціальність та університет, нам дали помешкання, гроші на харчування та на проїзд у міському транспорті.

У першій групі, що прибула з Німеччини до Мадрида, крім 17 українців, були поляки, хорвати, словенці й чехи. Потім приїхало ще 14 українців, а коли я закінчував навчання, в громаді налічувалося вже понад 40 вихідців з України. І лише 4—5 чоловік не змогли закінчити навчання, бо згодом поїхали до США чи Канади.

— Як же влаштувалися ті, хто залишився в Іспанії?

— Більшість з нашої еміграції тут на доброму становищі, адже українці — люди працьовиті. Коли ми приїхали, в мене була лише одна сорочка та штани, і все. Порівняно зі своїми товаришами я був бідний. Дружина працювала доти, доки я вчився. А по навчанні мій робочий день тривав 14—16 годин. Лише праця і праця. Маю шестеро дітей. Усім купив по хаті. Здавалося б, можна тепер відпочивати. Та ба... Без роботи не можу.

— В усіх країнах емігранти вважалися людьми другого сорту...

— Не всі. Коли при владі був Франко, ставилися до нас позитивно. Адже він, як

і ми, був п... Союзі нас н... лістичною ... тут ми бул... ми приїхал... гою «Обра ... рантувало ... чність.

— Але ... рух в Іспа... чи не найс... пі?

— Кому... зивали лю... що в Союз... В основном... фесори та ... й весь рух... рити й ро... Єдине, що ... влаштовува... монстр... це п... спроб бул... ловили і ... 100—200 ... Мадрида, н... вання й зан...

— Чи б... зв'язки з у...

— У 19... маніфестац... виків. Для ... мати дозві... наших това... баша, дово... ною оестро... рові Іспанії...

На перехрестях культури

КОМЕДІЯ ДЛЯ НАЙМОЛОДШИХ

Стільки малечі разом я бачив тільки у цирку — тисячі півтори! Тут вони цілими класами, а то навіть і школами...

Гасне світло. Тривожна музика. У темряві ледь видно, як крадуться троє із клумаками. Щось ховають. Не інакше як злодії...

Розвиднилось. На сцені — звалище, яке чимось нагадує наше життя. Двоє дівчаток із дідусем починають наводити порядок, який для злодіїв як кістка в горлі... І починається боротьба. Дітям допомагає кмітливий дідусь, собака і... вся дітвора, що сидить у залі. Диво вистави у тому, що вона непомітно втягує у дію всіх глядачів, які, забувши, що це театр, усіма своїми силами відстоюють добро і справедливість. Вони і пильнують, і охороняють, і підказують, і лають злодіїв, і ловлять їх, коли вони тікають через увесь зал від погоні з собакою.

А який сміх лунає протягом усієї вистави! Нащо я, вже далеко не дитина, а разом з онучкою сміявся до сліз. Я не новачок у мистецтві, але такої радості і насолоди не відчував давно. Та й дітей не обдуриш — тільки щирість і справжнє мистецтво може так захопити їхні душі.

Закінчилася вистава, а дітвора не хоче розходитися — вимагає продовження! Найменших виводили із сльозами. Чи не про це мріють усі театри в світі, а особливо у нас.

Що ж це за вистава? І що це за театр?

У 1959 році — під час відлиги 60-х років — народився у Київському політехнічному інституті естрадний театр аматорів — ЕТА. Організував його студент Віталій Іващенко. Нині він кандидат технічних наук, доцент КПІ, художній керівник театру, заслужений працівник культури України. До речі, ЕТА — перший студентський театр в Україні, який у 1987 році одержав статус державного театру-студії на госпрозрахунку. Грають у ньому тільки аматори — студенти, викладачі, інженери. За останні чотири роки на його виставах побувало близько 185000 глядачів, в основному молоді.

ЕТА має своє обличчя: це театр авторський. Тридцять третій рік він грає тільки комедії Віталія Іващенка — мініатюри, естрадні програми, повнометражні п'єси.

По-друге, у залі завжди лунає сміх. Ніяких особливих винаходів у нових театральних формах, але актори на кону щирі й безпосередні, гра їх така природна, що вже через кілька хвилин од початку вистави ви забуваєте, що це театр, відчуваєте себе в атмосфері дотепних інтелігентних людей, і вам передається їх світовідчуття, оптимістичне життєлюбство, вміння не відступати перед злом, а висміювати його. Дивно, але факт, що його можуть підтвердити тисячі випускників Київського політехнічного: таким театр був усі 32 роки, незважаючи на відлиги, застої, перебудови та заколоти.

Без усяких розпоряджень та вказівок зверху ЕТА переходить на українську мову. І почав це з двох вистав для дітей. Перша, з якої ми почали розмову — «Барабашка»,— не казочка, а сучасна комедія для дітей, у якій грають всього четверо дорослих акторів, двоє дітей і пес. Доброзичливі критики (якщо такі ще є), мабуть, побачили б у цій виставі і вічну боротьбу добра та зла, і проблеми виховання дітей у дусі загальнолюдської моралі. Простий глядач оцінює це все широко відкритими, зацікавленими очима. Напруженим інтересом до подій на кону, дружним сміхом і власними діями на захист добра, тривалими оплесками і бажанням після вистави підійти до сцени і сказати акторам (українською!): «Дякуємо вам! Дуже цікаво. Коли ще? До побачення». Не треба забувати, що в Києві далеко не всі школи українські, але для дітвори у залі — нема проблем! Коли дитяча душа зігріта цікавістю та гумором, немає приємнішої та ріднішої мови. Одна така вистава для мовного виховання варта більше, ніж десятки наказів, дискусій та статей.

У школах віддалених районів Києва ЕТА грає виставу «Веселий урок», мета якої — прищепляти дітям почуття гумору, без якого ані їм, ані нам не вижити. І не будемо забувати, що гумор та веселість — це риси нашого національного характеру.

І ще один штрих: в ЕТА, мабуть, найдешевші театральні квитки — від 50 копійок до півтора карбованця. Актори по кілька місяців не отримують заробітної платні — адже держава не допомагає театру. Спасибі альма матер — Київському політехнічному — за те, що надає свій прекрасний зал без орендної плати.

Але вважаю, що держава, дбаючи за культурне відродження незалежної України, повинна фінансово підтримувати такі життєздатні творчі колективи, які вже багато років працюють на наші оптимізм і духовність.

Анатолій МОКРЕНКО,

директор Національного театру опери та балету України імені. Т. Г. Шевченка.

З фо... вже... як...

— Ну, ... аварії, ба... в лісі ... багат... той. То й... шею очищ... Може, по... ближ переме...

В Івана... хоч не вс... ніде. Доро... менші бав... слухають.

— У на... То ми цьо... писали. П... бере коши...

— то вва... зали, нем... Скільки в... за р... по... крес... А ... щоб ніхто... чи там оті...

Із різьб... досія Анд... серветку ...

— Тут ... роплава. ... а це — з... ниточки, ... латаній, б... вберегти т... ка, але я ...

Тодосія ...

— А ц... Вже нито... хось нито... п'ятдесят ...

— Але ... лер був ч...

Тодосія ... гітару. За... а голос чи...

Річенька... Сумний... Як з бо... Як з бо... Сумний... Карпати... Красота... Лиш мо... Лиш мо... Навік о... Війна п... В триди... А мене... А мене... У сорок... Кров пр... Віхола ... Ось що...

(Закінчен...

...ці

...ні, у ... вони ...ві у ... Слу... роки ...ій гро... падре ... її ук... ...ом мо... бать... тих, ...голову, ...омогти ...жкого ...ма і ...тового ...правах По ...до ка... Роз... ...дному, про ...думка...

...україн... ...яко... з ча... Зуст... ...яглася ...одини. іще ... вони ...о них

...іаліст ...дерної ...фесор ... фото ...одився ...сторію ...раїнсь... ...нутого ...Іспанії ...майже

ХРЕЩЕНИЙ БАТЬКО — ПІЙ ХІ...

— Відразу після війни в Європі почала діяти релігійна організація «Обра католіка», яка й узялася за влаштування долі тих людей, котрі не могли повертатися до країн — переможниць другої світової війни, де встановилася влада комуністів.

Щодо українців, то, звичайно, більшість від'їжджала до США, Канади, Австралії, Південної Америки або залишалася в Німеччині, де ще після першої світової війни існували громади.

Нашу долю допомиг владнати Папа Римський Пій XII. Український єпископ Бучко, коли відвідав Рим, попросив його влаштувати нас на навчання до Іспанії, зіславшись на те, що більшість з нас уже студіювала в університетах до війни. Папа мав розмову з єпископами іспанськими, і ті погодилися допомогти. Єдиною умовою щодо плати за навчання з боку «Обра католіка» було те, що ми мали пообіцяти закінчити це навчання.

Коли приїхали до Мадрида, кожен здобув можливість обрати за власним бажанням майбутню спеціальність та університет, нам дали помешкання, гроші на харчування та на проїзд у міському транспорті.

У першій групі, що прибула з Німеччини до Мадрида, крім 17 українців, були поляки, хорвати, словенці й чехи. Потім приїхало ще 14 українців, а коли я закінчував навчання, в громаді налічувалося вже понад 40 вихідців з України. І лише 4—5 чоловік не змогли закінчити навчання, бо згодом поїхали до США чи Канади.

— Як же влаштувалися ті, хто залишився в Іспанії?

— Більшість з нашої еміграції тут на доброму становищі, адже українці — люди працьовиті. Коли ми приїхали, в мене була лише одна сорочка та штани, і все. Порівняно зі своїми товаришами я був бідний. Дружина працювала доти, доки я вчився. А по навчанні мій робочий день тривав 14—16 годин. Лише праця і праця. Маю шестеро дітей. Усім купив по хаті. Здавалося б, можна тепер відпочивати. Та ба... Без роботи не можу.

— В усіх країнах емігрантів вважалися людьми другого сорту...

— Не всі. Коли при владі був Франко, ставилися до нас позитивно. Адже він, як і ми, був проти комуністів. У Союзі нас називали «націоналістичною сволотою», отже, тут ми були свої. Крім того, ми приїхали сюди з допомогою «Обра католіка», що гарантувало нашу некомуністичність.

— Але ж комуністичний рух в Іспанії на той час був чи не найсильнішим у Європі?

— Комуністами себе називали люди, котрі думали, що в Союзі справжній рай. В основному старенькі професори та діячі науки. Оце й весь рух. Вони могли говорити й робити що хотіли. Єдине, що заборонялося,— влаштовувати мітинги й демонстр[illegible] проти [illegible]нко. За це п[illegible]лідувал[illegible]. Кілька спроб було. Організаторів ловили і депортували на 100—200 кілометрів від Мадрида, на чому переслідування й закінчувалися.

— Чи були у громади зв'язки з урядом Іспанії?

— У 1979 році ми робили маніфестацію проти більшовиків. Для цього треба було мати дозвіл. Жінка одного з наших товаришів, пана Барабаша, доводилася троюрідною сестрою прем'єр-міністрові Іспанії. Отже, через неї ми дістали той дозвіл за один день, а пізніше налагодили тісні контакти і з верховною владою. Коли до Мадрида приїхав митрополит Сліпий, ми допомогли влаштувати йому зустріч з Франко. Приїхав Стецько, також влаштували зустріч, причому Франко приймав його як представника української держави, з усіма почестями.

— Чи залишилися ці зв'язки сьогодні?

— Тепер в уряді соціалісти. А вони дружать з комуністами. Хоча після розвалу СРСР все починає змінюватися. З того часу залишилися хороші зв'язки з іспанськими кардиналами, які завжди нас підтримували. От і тепер з їхньою допомогою хочемо відкрити тут невеликий український університет, де іспанці могли б вивчати нашу мову, історію, літературу.

— Українські довідники про еміграцію пишуть, що в Мадриді діє студентська українська організація.

— То було, коли ми вчилися. В 1946 році організували хор, співали, танцювали. Скоріше всього, цю організацію і мають на увазі ці довідники, іншої я не знаю.

— А які у вас зв'язки з українськими організаціями у світі?

— Переважно контактуємо з Лондоном та Мюнхеном. Звідти надсилають газети та журнали. Раніше вони просили в нас гроші. Оскільки серед еміграції ми були одними з найбагатших, то завжди допомагали. І досить істотно. Коли представники нашої еміграції приїжджали до Іспанії, ми фундирували їхнє перебування тут. Отже, нині ми хороші друзі і постійно листуємося, допомагаємо один одному.

— Як живе ваша громада сьогодні?

— Раз на два тижні зустрічаємося у церкві, інколи збираємося, читаємо журнали, газети. То в одного, то в другого. Відзначаємо разом Пасху, Різдво. Варимо борщ, вареники, співаємо. Є в нас голова громади, який має постійний зв'язок з еміграцією в Канаді, США, Англії, Німеччині, інших країнах й інформує нас, що відбувається там.

— Чи є серед вас такі, хто хотів би повернутися на батьківщину назавжди?

— Напевн... то. Влада со... все, щоб на... раїною розір... майже ніхто ... чи є в них ... рідня.

Я залишив... році, коли ні... собою батька... тектором. Ма... одна. Коли п... Армія, прибі... сказала, що ... лави. Мати в...

Батько пов... їну в 1949 ... прізвищем. ... зустрілися. ... лися. Про на... ли. У 1951 ... від знайомих... ти й батько ... Львові. Нап... фото своєї д... ми. Причому... Австралії від... не не змогли... й листувалис... померли.

Пізніше на... конференціях... радянськими ... Познайомився... Ващенком, я... повертатися ... знав, що ні Н...

...ях

— КОМЕДІЯ ДЛЯ ...АЙМОЛОДШИХ

...разом я ...ирку — ти... вони цілі... то навіть і

... Тривожна ...ві ледь вид... ...троє із клу... ...вають. Не

...На сцені — ...ось нагадує ... дівчаток ...ають наво... ...ий для зло... ...орлі... І по... ...ба. Дітям ...вий дідусь, ...твора, що ...иво вистави ... непомітно ...іх глядачів, ...о це театр, ...ами відсто... ...аведливість, ..., і охороня... ..., і лають ... їх, коли ...ез увесь зал ...акою.

...унає протя... ...! Нащо я, ...тина, а ра... ...сміявся до ...ок у мисте... ...адості і на... ...в давно. Та ...ш — тільки ...нє мистецт... ...опити їхні

...става, а діт... ...ходитися — ...ення! Най... ... із сльоза... ... мріють усі ... особливо у

...става? І що

— під час ...ів — наро... ...ому політех... ... естрадний — ЕТА. Ор... ...тудент Віта... ...ні він кан... ... наук, до...цент КПІ, художній керівник театру, заслужений працівник культури України. До речі, ЕТА — перший студентський театр в Україні, який у 1987 році одержав статус державного театру-студії на госпрозрахунку. Грають у ньому тільки аматори — студенти, викладачі, інженери. За останні чотири роки на його виставах побувало близько 185000 глядачів, в основному молоді.

ЕТА має своє обличчя: це театр авторський. Тридцять третій рік він грає тільки комедії Віталія Іващенка — мініатюри, естрадні програми, повнометражні п'єси.

По-друге, у залі завжди лунає сміх. Ніяких особливих винаходів у нових театральних формах, але актори на кону щирі й безпосередні, гра їх така природна, що вже через кілька хвилин од початку вистави ви забуваєте, що це театр, відчуваєте себе в атмосфері дотепних інтелігентних людей, і вам передається їх світовідчуття, оптимістичне життєлюбство, вміння не відступати перед злом, а висміювати його. Дивно, але факт, що його можуть підтвердити тисячі випускників Київського політехнічного: таким театр був усі 32 роки, незважаючи на відлиги, застої, перебудови та заколоти.

Без усяких розпоряджень та вказівок зверху ЕТА переходить на українську мову. І почав це з двох вистав для дітей. Перша, з якої ми почали розмову — «Барабашка»,— не казочка, а сучасна комедія для дітей, у якій грають всього четверо дорослих акторів, двоє дітей і пес. Доброзичливі критики (якщо такі ще є), мабуть, побачили б у цій виставі і вічну боротьбу добра та зла, і проблеми виховання дітей у дусі загальнолюдської моралі. Простий глядач оцінює це все широко відкритими, зацікавленими очима. Напруженим інтересом до подій на кону, дружним сміхом і власними діями на захист добра, тривалими оплесками і бажанням після вистави підійти до сцени і сказати акторам (українською!): «Дякуємо вам! Дуже цікаво. Коли ще? До побачення». Не треба забувати, що в Києві далеко не всі школи українські, але для дітвори у залі — нема проблем! Коли дитяча душа зігріта цікавістю та гумором, немає приємнішої та ріднішої мови. Одна така вистава для мовного виховання варта більше, ніж десятки наказів, дискусій та статей.

У школах віддалених районів Києва ЕТА грає виставу «Веселий урок», мета якої — прищеплювати дітям почуття гумору, без якого ані їм, ані нам не вижити. І не будемо забувати, що гумор та веселість — це риси нашого національного характеру.

І ще один штрих: в ЕТА, мабуть, найдешевші театральні квитки — від 50 копійок до півтора карбованця. Актори по кілька місяців не отримують заробітної платні — адже держава не допомагає театру. Спасибі альма матер — Київському політехнічному — за те, що надає свій прекрасний зал без орендної плати.

Але вважаю, що держава, дбаючи за культурне відродження незалежної України, повинна фінансово підтримувати такі життєздатні творчі колективи, які вже багато років працюють на наші оптимізм і духовність.

Анатолій МОКРЕНКО,

директор Національного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка.

З фотокарток на стіні, що над ліжком, дивляться вже старенька гуцулка, Тодосина мама, і непорочна, як свята діва Марія, вісімнадцятирічна Дозя.

— Ну, то й скорше надіялися смерті. Дожидали якоїсь аварії, багато кидалися чи під трактор, чи під дерево, коли в лісі [illegible]бали. У [illegible]фах, у тих траншеях підривалися дуже багато [illegible] перші[illegible] нам давали на руки вибухівку, амоніт той. То й почали підриватися самі. Та й треба було траншею очищати, з шурфу того витягати людину чи останки. Може, побачиш бушлата якогось цілого, а то все з камінням перемішане.

В Івана Васильовича Паращука вже й гостей повно... І хоч не всі діти ще з'їхались, але в хаті вже ногою ступити ніде. Дорослим швидко знайшлася робота по господарству, менші бавляться, а старші онуки обсіли діда, дивляться та слухають.

— У нас такий був час, що зовсім писанки забороняли. То ми цього не цуралися. Ми тоді все одно перед паскою писали. Правда, на базар винесемо — міліція прийде, відбере кошик або поб'є. Якщо там написано «Христос Воскрес» — то вважали, що то ворожа політика. Ніякого Бога, казали, нема. І розбивали все. Жінки плакали і кляли, щоб той міліціонер, який усе побив, Великодня не дочекався. Скільки вони недосипали ночей і несли на базар, а їм то за р[illegible] побили. А т[illegible]ер, слава Богу, не знаю, кому й дякувати, [illegible]о вільно й п[illegible]нку пишуть, і співають «Христос Воскрес!» А то все було таємно. Просто християни ховалися, щоб ніхто не почув, що там співають «Христос Воскрес!», чи там оті писанки пишуть...

Із різьбленої шкатулки з найдорожчим своїм добром Тодосія Андріївна дістає клаптик материї, схожий на стару серветку з вишивкою посередині «Христос Воскрес!»

— Тут є напис, на бухті Ваніно вишивала, чекаючи пароплава. Отакими ниточками. Це — з рушника старенького, а це — з якогось жакетика, а були навіть з майки якісь ниточки, які далися. Сховала в Колимі у підкладці одежі, латаний, бо це би були витягнули, це би було не вдалося вберегти ту серветочку. Хоч уже яка вона є, то є біднесенька, але я би її не замінила ні за яку цінність.

Тодосія Андріївна дістає ще одну серветку:

— А це вже на Колимі, того року, коли звільнилася... Вже ниточок десь набрала, розбагатіла трошки, десь якихось ниточок гарніших, та й теж там виткала... Це вже в п'ятдесят четвертому році.

— Але таке запитання делікатне: до арешту у вас кавалер був чи хлопець?

Тодосія Андріївна на мить замовкає, потім бере до рук гітару. Затремтіли не струни, здригнулося щось усередині, а голос чистий, спокійний, далекий...

Річенька рідная,
Сумний Черемошу,
Як з болем в спогаді,
Як з болем в спогаді,
Сумний Черемошу.
Карпати весною,
Красота зібрана
Лиш моя молодість,
Лиш моя молодість
Навік одібрана.
Війна почалася
В тридцять дев'ятому.
А мене вжалила,
А мене вжалила
У сорок п'ятому.
Кров проливалася
Віхола віяла,
Ось що в моїм житті,

(Закінчення. Початок у номері за 1 травня ц. р.)

ВЕЛИКОДНІ ГУ... НАД ЧЕРЕМОШЕМ

ФРАГМЕНТИ ДОКУМЕНТАЛ... КІНОПОВІСТІ «ТОДОСИНІ ВЕЛИ...

Ось що в моїм житті
Війна поділа...

Змовкла гітара, згас, розтанув чистий да...

— Був хлопець... Ставився до мене дуже... до нього по-доброму... Ми не дуже говорили ... чувалося, що кохаємо одне одного. Загину... у бою.

— На Колимі доводилося Великдень святк...

— Три роки не знали, коли Пасха. А пот... то було чудо одного разу дуже велике. Бри... була Марія Воронькова, фронтовичка, що ... чатку війни до перемоги. А потрапила в з... самій статті, що й ми,«антирадянщики» із З... Від неї якось і довідалися, коли Великде... підйому, похристосувалися, поплакали, поба... діждали живі волі та й повернулися на Бат... тому пішли на роботу, в шахту. Це було ... від бараків. Прийшли на шахту, та розум... знаєш, що Великдень, то гріх працювати. А... каже: «Дівчатка, якщо в кого є запас мета... норму, то не будемо сьогодні працювати». ... бо коли здаємо велику норму, то її збільш... лися до роботи, святкували цілий день. А ... нал, що виходить чоловіча зміна у ту саму ... Ми відійшли так, щоб відстань була півкіло... віками й жінками. Тільки ми відійшли, а чо... лися до шахти, вона раптом і завалилася. ... ликдень на Колимі. Це було чудо Господ... дня, коли ми вийшли розкидати завали, Ма... сказала: «Не знаю я, дівчата, ні релігії, ні... ликдень Христовий, бачте, яке чудо сталося...

ГОЛОС України

БАТЬКО — ПІЙ XII

комуністів. У вали «національ… отою», отже, ої. Крім того, оди з допомо… оліка», що га… некомуністи-

…комуністичний …а той час був …ішим у Євро-

ами себе на… котрі думали, правжній рай. тареньки про… і науки. Оце и могли гово… що хотіли. боронялося,— ітинги й де… и С… ко. За ал… Кілька Організаторів ртували на ометрів від му переслідувалися.

… у громади …м Іспанії?

ці ми робили роти більшо… о треба було нка одного з в, пана Бара… ся троюрід… рем'єр-міністке, через неї ми дістали той дозвіл за один день, а пізніше налагодили тісні контакти і з верховною владою. Коли до Мадрида приїхав митрополит Сліпий, ми допомогли влаштувати йому зустріч з Франко. Приїхав Стецько, також влаштували зустріч, причому Франко приймав його як представника української держави, з усіма почестями.

— Чи залишилися ці зв'язки сьогодні?

— Тепер в уряді соціалісти. А вони дружать з комуністами. Хоча після розвалу СРСР все починає змінюватися. З того часу залишилися хороші зв'язки з іспанськими кардиналами, які завжди нас підтримували. От і тепер з їхньою допомогою хочемо відкрити тут невеликий український університет, де іспанці могли б вивчати нашу мову, історію, літературу.

— Українські довідники про еміграцію пишуть, що в Мадриді діє студентська українська організація.

— То було, коли ми вчилися. В 1946 році організували хор, співали, танцювали. Скоріше всього, цю організацію і мають на увазі ці довідники, іншої я не знаю.

— А які у вас зв'язки з українськими організаціями у світі?

— Переважно контактуємо з Лондоном та Мюнхеном. Звідти надсилають газети та журнали. Раніше вони просили в нас гроші. Оскільки серед еміграції ми були одними з найбагатіших, то завжди допомагали. І досить істотно. Коли представники нашої еміграції приїжджали до Іспанії, ми фундирували їхнє перебування тут. Отже, нині ми хороші друзі і постійно листуємося, допомагаємо один одному.

— Як живе ваша громада сьогодні?

— Раз на два тижні зустрічаємося у церкві, інколи збираємося, читаємо журнали, газети. То в одного, то в другого. Відзначаємо разом Пасху, Різдво. Варимо борщ, вареники, співаємо. Є в нас голова громади, який має постійний зв'язок з еміграцією в Канаді, США, Англії, Німеччині, інших країнах й інформує нас, що відбувається там.

— Чи є серед вас такі, хто хотів би повернутися на батьківщину назавжди?

— Напевно, є, але небагато. Влада совєтська зробила все, щоб наші зв'язки з Україною розірвалися. Тепер майже ніхто з наших не знає, чи є в них на батьківщині рідня.

Я залишив Львів у 1943 році, коли німці забрали з собою батька, він був архітектором. Мама залишилася одна. Коли прийшла Червона Армія, прибігла сусідка і сказала, що вночі будуть облави. Мати втекла.

Батько повернувся в Україну в 1949 році під іншим прізвищем. Випадково вони зустрілися. І знову поженилися. Про нас нічого не знали. У 1951 році я отримав від знайомих листа, що мати й батько знову живуть у Львові. Написав їм, вислав фото своєї дружини з дітьми. Причому лист пішов з Австралії від друзів, щоб мене не змогли знайти. Так ми й листувалися, доки рідні не померли.

Пізніше на міжнародних конференціях зустрічався з радянськими професорами. Познайомився з Костянтином Ващенком, який пропонував повертатися додому. Але я знав, що ні Києва, ні Львова не побачу, а з Москви поїду відразу на Соловки. Адже батько був у Галицькій армії.

Кілька років тому спробував було поїхати в Україну. Прийшов до посольства СРСР, попросив візу. Там сказали, що влаштують подорож лише до Москви чи Ленінграда. А в Україну треба запрошення. На тому й скінчилося.

Маю надію, що з відокремленням України від Союзу нам тут стане легше. І нарешті, з'явиться-таки можливість віддати шану землі предків.

Інтерв'ю вів Андрій БОЄЧКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».
Мадрид.

• • •

На фото: Їх в Іспанії небагато, але всі вони наші, рідні люди, українці.
Фото автора.

ВЕЛИКОДНІ ГУТІРКИ НАД ЧЕРЕМОШЕМ

ФРАГМЕНТИ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ КІНОПОВІСТІ «ТОДОСИНІ ВЕЛИКОДНІ»

…АРТОН на стіні, що над ліжком, дивляться …ренька гуцулка, Тодосина мама, і непорочна, …діва Марія, вісімнадцятирічна Дозя.

…скорше надіялися смерті. Дожидали якоїсь …идалися чи під трактор, чи під дерево, коли …у …фах, у тих траншеях підривалися дуже …ні… нам давали на руки вибухівку, амоніт …ли підриватися самі. Та й треба було тран… …з шурфу того витягати людину чи останки. …бушлата якогось цілого, а то все з камін…

…ильовича Паращука вже й гостей повно… І …ще з'їхались, але в хаті вже ногою ступити …швидко знайшлася робота по господарству. …я, а старші онуки обсіли діда, дивляться та

…ий був час, що зовсім писанки забороняли. …цуралися. Ми тоді все одно перед паскою …на базар винесемо — міліція прийде, від… …поб'є. Якщо там написано «Христос Воскрес» …що то ворожа політика. Ніякого Бога, ка… …озбивали все. Жінки плакали і кляли, щоб …який усе побив, Великодня не дочекався. …едосипали ночей і несли на базар, а їм то …А т…ер, слава Богу, не знаю, кому й дяку… …й п…нку пишуть, і співають «Христос Вос… …було таємно. Просто християни ховалися, …очув, що там співають «Христос Воскрес!». …ки пишуть…

…шкатулки з найдорожчим своїм добром То… …дістає клаптик матерії, схожий на стару …вкою посередині «Христос Воскрес!»

…ис, на бухті Ваніно вишивала, чекаючи па… …и ниточками. Це — з рушника старенького, …сь жакетика, а були навіть з майки якісь …лися. Сховала в Колимі у підкладці одежі, …и були витягнули, це би було не вдалося …еточку. Хоч уже яка вона є, то є біднесень… …замінила ні за яку цінність.

…івна дістає ще одну серветку:

…на Колимі, того року, коли звільнилася… …сь набрала, розбагатіла трошки, десь яки… …рніших, та й теж там виткала… Це вже в …тому році.

…запитання делікатне: до арешту у вас кава… …ць?

…івна на мить замовкає, потім бере до рук …ии не струни, здригнулося щось усередині. …покійний, далекий…

…я,
…ошу,
…погаді,
…погаді,
…ошу.
…о,
…а
…дість,
…дість
…
…
…'ятому.
…а,
…а
…у.
…лася

…житті.

Ось що в моїм житті
Війна поділяла…
Змовкла гітара, згас, розтанув чистий далекий голос.

— Був хлопець… Ставився до мене дуже добре, та й я до нього по-доброму… Ми не дуже говорили про це, але відчувалося, що кохаємо одне одного. Загинув він десь, упав у бою.

— На Колимі доводилося Великдень святкувати?

— Три роки не знали, коли Пасха. А потім, коли взнали, то було чудо одного разу дуже велике. Бригадиркою в нас була Марія Воронькова, фронтовичка, що пройшла від початку війни до перемоги. А потрапила в зону по тій же самій статті, що й ми,«антирадянщики» із Західної України. Від неї якось і довідалися, коли Великдень. Стали до підйому, похрестосувалися, поплакали, побажали, щоб усі діждали живі волі та й повернулися на Батьківщину. А потому пішли на роботу, в шахту. Це було вісім кілометрів від бараків. Прийшли на шахту, та розумієте, коли вже знаєш, що Великдень, то гріх працювати. А фронтовичка й каже: «Дівчатка, якщо в кого є запас металу, щоб здати норму, то не будемо сьогодні працювати». Знайшли десь, бо коли здаємо велику норму, то її збільшують. І не бралися до роботи, святкували цілий день. А потім дали сигнал, що виходить чоловіча зміна у ту саму шахту, що й ми. Ми відійшли так, щоб відстань була півкілометра між чоловіками й жінками. Тільки ми відійшли, а чоловіки наблизилися до шахти, вона раптом і завалилася. Отакий був Великдень на Колимі. Це було чудо Господнє. Наступного дня, коли ми вийшли розкидати завали, Марія Воронькова сказала: «Не знаю я, дівчата, ні релігії, ні Бога, а на Великдень Христовий, бачте, яке чудо сталося. Коли б ми рушили, ввімкнули бурильники, або молотками вручну, так нас усіх би й засипало, всю бригаду».

— Ви золото добували?

— Ні, руду, метал, а золоті копальні тільки здаля бачила. На золоті, кажуть, ще страшніше було, ніж на рудниках. Молилися, молилися, отим і жили. Підтримку давала молитва. Та й сьогодні я молитвою живу. Ото що при храмі допомагаю, порядок трішки підтримую, скільки є сил завдячую воскресному престолу і тій силі надприродній, що тримає мене. Хто його знає, може, це від Бога була на нас кара така, за гріхи наші, бо навіть сам Христос говорить, що підкоритися властям треба. Я спершу сумнівалася, як може така влада бути від Бога, трохи нарікала, а тепер кажу: «Господи, прости мені за ті слова, що десь сказала проти тебе. Вірю в праведність твою, вірю в безсмертну душу, вірю, що жили й погинули багато українців не безслідно».

У світлиці молодої газдині Василини — найвідповідальніший, найрадісніший і найтривожніший момент — пора діставати паски. Мама присвічує у печі і радо вигукує:

— Паски вийшли файні. Коли б Бог дав мирно відсвяткувати та й наступних дочекатися. Зі всією сім'єю та з усіма людьми. А пасочки вийшли непогані. Так що Великдень до хати, а вся біда від хати.

Рано-ранесенько, тільки-но заспівають найранніші когути, по гірській стежці вгору йдуть до церкви нарядні й урочисті гуцули. По один бік стежки — церква, по другий — цвинтар. У барвистому гуцульському вбранні запалює свічки на могилах Тодосія Андріївна:

— А оце смуга — це жертви війни. Оце вже нема хрестів ні одного. Коли фронт у Косові стояв, то тут хоронили: мадярів, німців, чехів — хто вже який був. То жаль, що прийшло в забуття, бо ми є люди всі на образ Божий і подобу, бо ми діти одного Адама. Христа одного розіп'яли за всю Землю…

Дедалі більше й більше свічок спалахує на цвинтарі. Тихо, ні вітерця, ні шелесту. Рівно горять свічки, і, здається, що те світло випромінюють душі померлих. Здається, вони промовляють: моліться, Господь милосердний…

Уже вся Криворівня людськими струмочками з гір і долин рушила до церкви, уже молодий отець Василь зробив обхід довкіл храму Божого, одчинилися його двері, починається служба.

А люди все йдуть і йдуть… У кілька людських поясів оперезали вони храм Господній і перед кожним — кошик. А в кошиках горять свічки, а в кошиках все, чим багата гуцульська хата, а найперше паски, писанки, ковбаси….

З церкви линуть на подвір'я, на село, на гори, на ліси та небеса молитви і співи:

— Побережімо матір нашу Україну, побережімо гуцульський наш край, вас і всіх православних християн. Нехай пом'яне Господь Бог у царстві своєму завжди, нині і повсякчас, і на віки вічні. Христос Воскрес!

— Воістину Воскрес, — хреститься старий писанкар і листоноша Іван Васильович Паращук.

— Воістину Воскрес, — хреститься стара Паращучка.

— Воістину Воскрес, — хрестяться їхні діти та онуки.

— Посвяти, отче, вседержителю правічний, Боже, благослови, освяти ці кошики своїм святим благословенням, щоб були вони всім, що споживається, на спасіння душі, на здоров'я, через Господа нашого Ісуса Христа нині і повсякчас і на віки вічні. Господові помолимось!

— Господи, помилуй, — співає разом з хором Тодосія Андріївна Сорохан.

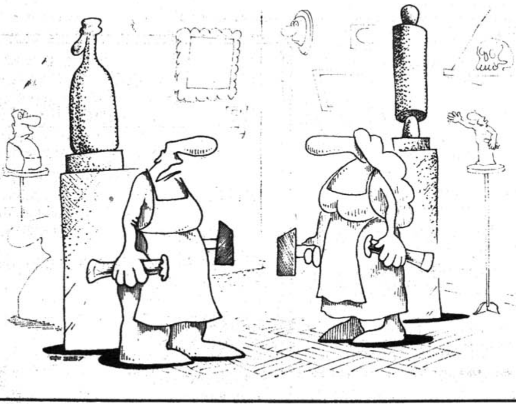
— Владико, Господи, Боже наш, що все сотворив, благослови і освяти сир, масло, молоко і з ним яйця та інші наїдки, і нас збережи, в благості твоїй во ім'я отця і сина і святого духа, амінь!

(…аток у номері за 1 травня ц. р.)

Анатолій КАРАСЬ, Олександр КОВАЛЬ.

Тест «Куреня»

Знайти розбіжності на цих двох малюнках Сергія ФЕДЬКА.

Халамидники

ЗРОБИ САМ!

У рибних відділах продовольчих магазинів міста Суходольська замість риби з'явилися в продажу вудки та спінінги.

БОЖИЙ ДАР

Феноменальну пам'ять має пенсіонерка Марта Уперта. Вона, наприклад, пам'ятає ще ті часи, коли батон коштував 22 копійки, яйця — від 80 копійок до 1 карбованця 20 копійок за десяток, масло — 3 карбованці 70 копійок, а м'ясо — 1 карбованець 80 копійок за кілограм.

Феодосій ЛУЗАН.

Фейлетон

БЕДЛАМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Полковникові ніхто не пише. Полковник пише сам. Скарги. До інстанцій та газет. І триває це вже понад три роки. А самому полковникові писати поки що нікуди. Бо даху над головою полковник у відставці Микола Геннадійович Зосим досі не має. У прямому розумінні цього слова.

Ні, формально в нього є хата в мальовничому куточку на Київщині. Придбав її Микола Геннадійович ще у 1988 році, як тільки демобілізувався з Середньої Азії, де відслужив, як кажуть, від дзвінка до дзвінка. Придбав він цю хатину-руїну без даху, щоб потім її капітально відремонтувати. Тобто фактично збудувати нову хату.

Ось тоді й звернувся М. Зосим до кооперативу «Майстрій», реклама якого обіцяла високоякісне й швидке спорудження котеджів «під ключ». Голова кооперативу М. Качановський зустрів полковника у відставці, мов улюбленого племінника, мало не розцілував і навіть імпортною сигаретою пригостив. Склали кошторис на 17 тисяч 873 карбованці — дорогувато, як на ті часи, зате сервіс, сервіс який!

Чимало усього з того часу змінилося, вже й союз розпався, Україна стала незалежною, а на садибі М. Зосима й кіт не валявся.

А тут лібералізація, як сніг серед ясного неба. Пішов укотре Микола Геннадійович до своїх підрядників — мовляв, що ви там, хлопці, собі думаєте.

Заходить він до голови кооперативу М. Качановського, а той візьми йому і з порога:

— А чого це ви, шановний, до мене прийшли? Хто у вас замовлення приймав — кооператив «Майстрій». Доводжу до вашого відома, що «Майстрій» давно розформовано. Збанкрутів кооператив!..

— Нічого не розумію, — дивується полковник у відставці.— Адреса ніби та сама, керівник також, себто — ви. І навіть стіл той самий!..

— Все правильно,— згоджується М. Качановський.— Тільки тепер за цією адресою вже ніякий не кооператив, а багатопрофільне підприємство «Унікон лімітед». Яке, за щасливим збігом, саме я й очолюю. А кооператив ваш, а заразом і ваші грошики — давно тю-тю... Шукайте в лісі вовка!

З того часу М. Зосим і шукає. І дещо, прямо скажемо, знайшов. Приміром, дізнався, як так сталося, що кооператив «Майстрій» раптом взяв і збанкрутів. З'ясувалося, причиною тому був збитковий для кооперативу контракт... з ким би ви думали? З багатопрофільним підприємством «Унікон»! Отакі пироги! І спитати — ні з кого!

Та, на жаль, схожих ситуацій в нашому лібералізованому житті останнім часом хоч греблю гати.

Приміром, всі ми з вами мали нагоду прочитати на сторінках газет заманливу рекламу: львівська фірма «Нортом» оголошує передплату на бібліотеку зарубіжної фантастики. Хтось прочитав, а дехто, і таких було чимало, переказав грошики на зазначений рахунок. З того часу —ні одвіту, ні привіту. Тобто ні книжок, ні грошей. А пікантність ситуації в тому, що єдиний документ, який давав би підстави звернутися до суду — квитанцію про сплату зазначеної суми, довірливі передплатники вислали... вищезгаданій фірмі. Як того, власне, вимагала газетна реклама. І знову — з кого тут спитаєш? Отака вам фантастика! Тільки вже не зарубіжна — наша, вітчизняна!

Словом, те, що раніше можна було, наслідуючи застійний журналістський штамп, назвати «окремими негативними проявами», тепер перетворилося чи не в правило.

І навіть якщо такого шахрая вдасться на чисту воду вивести, притягнути його до бодай-якоїсь відповідальності — зась. Бо згідно з нашими законами в таких вчинках можна звинуватити фізичну особу, себто окрему людину. Але аж ніяк не фірму, кооператив чи, скажімо, консорціум.

Словом, веселе життя пішло — ніхто ні за що не відповідає. Ні продавець комерційного кіоску, який реалізує за карколомними цінами десятирічної давності шоколад із «загашників» держторгівлі. Ні директор заводу, котрий маючи не одну сотню мільйонів боргу банкам, підвищує собі зарплату до 30 тисяч на місяць. Ніхто!

Не випадково, коли глянути, які саме комерційні структури зареєстровано останнім часом, побачимо, що переважну більшість з них становлять так звані товариства з обмеженою відповідальністю. Тобто такі юридичні форми організації бізнесу, за яких учасники ні за що не відповідають. Навіть за самих себе.

Це, погодьтеся, навіть символічно. Такі вже часи настали — відійшов у минуле застійний керівний кулак. Але доки досконале всеохоплююче законодавство лишатиметься справою далекого майбутнього, усі ми з вами так і житимемо у веселій державі. У державі з обмеженою відповідальністю.

Тимофій ПРОКОПЕНКО.

Конкурс: «І не таке буває»

Імені бурхливих оплесків

Розповідають, в одному господарстві та дуже полюбляли давати бригадам, фермам, вулицям усілякі меткі найменування. Сам колгосп називався іменем такого-то партійного форуму. Від з'їзду до з'їзду, прагнучи не відставати від моди, колгосп сумлінно перейменовувався, а перед черговим форумом надумав присвоїти собі оте чергове «імені.. партз'їзду».

Але не дрімали й інші беручкі господарства. Отож ледь у столиці всіх народів гримнули перші оплески, хтось спритно перехопив ініціативу, приклеїв назву історичного з'їзду до своєї фірми. Наш же колгосп імені попереднього з'їзду залишився ні в сих, ні в тих. Голова правління всерйоз занервував. На одних колгоспних зборах він так висповідався перед громадою:

— От бачите, товариші уповноважені! Прагнули ми піднести гарний подарунок партійному з'їздові. Хотіли назватися його славним іменем. А тут таке... Деякі в районі, я б сказав, безвідповідальні особи поперед батька вискочили...

Колгоспники, за звичкою, палко підтримали конструктивну тезу свого голови оплесками. А був у тому колгоспі, треба сказати, свій жартун-веселун, без якого поліське село — не село. Візьми він і запропонуй із залу:

— Перехопили у нас з'їзд, так залишився Пленум, котрий по з'їзді був. Чому б не перейменувати наш колгосп на колгосп імені такого-от партійного Пленуму?

— Ідея! — на повному серйозі сприйняв пропозицію голова. Одначе по якійсь хвилі знову капітально засумував.— Але ж ми планували гідно і ще раз гідно ознаменувати партійний з'їзд. Як тут бути?

Тут знову напросився на слово ентузіаст:

— Так хіба тільки у з'їзді діло? А кулуари, рішення, постанови з'їзду? Чом не назвати: бригада імені Постанови такого й такого-то з'їзду? Або молочнотоварна ферма імені Партійних кулуарів?

Громада дружно взялася доповнювати ентузіаста.

— Рільнича бригада імені Регламенту партійного з'їзду!

— Бригада будівельників імені Виступу товариша Лигачова!

— Вулиця імені Перерви на партійному з'їзді!

— Конюшня імені Бурхливих партійних оплесків!

Останню пропозицію весь зал підтримав дружними оплесками.

Іван КИДРУК.

Пародія

ПОЕТИЧНИЙ СТРИПТИЗ

І ось на тридцятому році
Я думаю майже щодня:
Якщо й народивсь я в сорочці,
То рано сорочку ту зняв.

Антон МИХАЙЛЕВСЬКИЙ.
(Із збірки «Третє покоління»).

У сорок якомусь-то році
Народ у селі гомонів,
Що я народився в сорочці
І тому ходжу без штанів.

Набридло. І у дитсадочку
(Здається, вже після війни)
Й зняв свою куцу сорочку
Й надів довжелезні штани.

Тепер на тридцятому році
Я думаю майже щодня,
Що треба було б у сорочці
Ходить до останнього дня.

Бо часто без неї бідую
І, мабуть, іще до весни
(Аж поки фазенду збудую)
Прийдеться знімать і штани.

Віктор ДЗЮБА.
Одеса.

Почуте мимохідь

ЛОВИВ КАРАСІВ

— Де ти був?
— Ловив карасів.
— І багато впіймав?
— Жодного.
— Тоді звідки ж ти знаєш, що ловив саме карасів?

НАЙКРАЩИЙ

Дама купує капелюшок. Переміряла більше десятка. Жодний не сподобався. Нарешті з великими труднощами відшукала підходящий.

— Цей, гарний, загорніть, будь ласка.

— З великим задоволенням,—відповіла стомлена продавщиця, — хоч це саме той капелюшок, в якому ви прийшли.

НЕ ДОВІРЯЄ

Двоє ведуть розмову про спільного знайомого: — Він настільки не довіряє людям, що, подаючи кому-небудь руку, перераховує на ній пальці.

Підслухав і записав
Михайло БІЛОКРИНИЦЬКИЙ.
Київська область.

Мал. Віктора КУДІНА.

ІЗ СУДДІВСЬКИХ ПРОТОКОЛІВ

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ. ВИЩА ЛІГА, ГРУПА Б.

«ПРИКАРПАТТЯ» — «ДНІПРО». 0:1 (0:1). 8000 глядачів. Суддя І. Хіблін (Хмельницький). Гол: Думенко (39).

«ДИНАМО» — «НИВА» Тр. 1:0 (1:0). 1500 глядачів. Суддя Л. Бавикін (Харків). Гол: Сукіасян (30). На 70-й хвилині киянин Леоненко не забив пенальті. Попереджено Буца («Нива»).

	І	В	Н	П	М	О
Динамо	12	8	4	0	17—6	20
Дніпро	13	7	2	4	17—12	16
Буковина	12	6	4	2	14—8	16
Нива Тр.	14	6	4	4	11—7	15
Волинь	13	7	1	5	18—12	12
Зоря-МАЛС	13	5	2	6	17—17	12
Металіст	12	4	4	4	15—12	12
Нафтовик	12	4	2	6	5—14	10
Прикарпаття	12	2	4	6	3—10	8
СКА	13	0	1	12	6—25	1

КУБОК УКРАЇНИ. 1/2 ФІНАЛУ. ПЕРШІ МАТЧІ.

«ЧОРНОМОРЕЦЬ» — «ТОРПЕДО». 3:1 (3:1). 3100 глядачів. Суддя Я. Грисьо (Львів). Голи: Шелепницький (15), Никифоров (36), Гусєв (40) — у господарів; Заєць (19) — у гостей.

«ШАХТАР» — «МЕТАЛІСТ». 0:1 (0:1). 7000 глядачів. Суддя В. Авдиш (Сімферополь). Гол: Колесник (40). Попереджено Драгунова, Ященка (обидва — «Шахтар»), Миколаєнка («Металіст»).

Коментар

УДАЧА ОБХОДИТЬ «ПРИКАРПАТТЯ»

Почну з пропущених матчів 12-го туру чемпіонату, які гралися позавчора. Обидва викликали неабиякий інтерес. Скажімо, в Івано-Франківську «Прикарпаття», котре має солідний потенціал, але ніяк його не використає, приймало «Дніпро». І дніпряни переживають нині часи, що легкими не назвеш. Колектив очолив новий старший тренер Микола Павлов, і він, зрозуміло, прагне перебудувати і тактику, і стиль гри підопічних. Хоч не все у них виходить так, як хотілося б йому.

Матч був напружений, і доля всміхнулася гостям. Уже в першому таймі Думенко відкрив рахунок, який прикарпатцям змінити не вдалося. А вони ж доклали чимало зусиль, щоб відігратися.

Не збиралися знімати капелюха перед господарями футболісти тернопільської «Ниви». Хоча в команді, за словами її тренера Леоніда Колтуна, є багато травмованих. Відсутність Шоха, Полстянова послабила атакуючу міць тернопільців. Але в першому таймі вони, повторюю, почувалися досить упевнено. І першими загрожували воротам динамівців. Запам'ятався потужний удар Салімова під перекладину. І лише майстерність Кутепова врятувала киян від гола.

Та успіх прийшов до господарів. Спритність і настирність продемонстрував Сукіасян, який сміливо пішов на добивання.

У другому таймі, вже за традицією, кияни мали відчутну перевагу. Вони «пообщипували» штанги воріт «Ниви». А ще надійно зіграв її воротар Чистов: навіть пенальті парирував. Звичайно, Леоненко розстроївся від такої невдачі. Але він, якщо бути об'єктивним, своєю грою, особливо в другому таймі, заслужив на добре слово.

Тепер про справи кубкові. Ці змагання завжди дарують несподіванки. І головна з них — поразка «Шахтаря» вдома від «Металіста». Зрозуміло, гірники, гру яких прийшло подивитись цього разу досить багато глядачів, розраховували на інший результат. Однак і їхні суперники мають кубкову вдачу. Втім, донецьким футболістам не варто сумувати. А ретельніше підготуватися до матчу-відповіді, котрий пройде 26 травня в Харкові.

Не все втратили і торпедівці Запоріжжя, які вдома виступають особливо вдало. Зрозуміло, «Чорноморець» — дуже сильний суперник. Але душі запоріжців має гріти думка про м'яч, забитий ними в Одесі. На своєму полі «Торпедо» влаштує рахунок 2:0. Таке завдання, як на мене, для господарів не з розряду нездійсненних...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Перша ліга

СТАРТУВАЛО ДРУГЕ КОЛО

Друге коло лідери обох підгруп розпочали на своїх полях, тому й не дивно, що лише стрийській «Скалі» вдалося здобути перемогу в «чужих стінах» над другою командою «Чорноморця». Одесити, які й досі не відчули смак перемоги, намагалися розбити оборону «Скали». Але надто примітивними були дії молодих футболістів. Гості атакували рідко, та кожний їхній випад був небезпечним. Гол же вони провели з пенальті на 85-й хвилині. Зробив це Постовий.

Після невдалого турне на фініші першого кола очаківська «Артанія» з першого місця перемістилася аж на сьоме. Звичайно, тепер наздогнати «Кривбас» і «Металург» буде складно. Однак повернути симпатії своїх прихильників футболісти «Артанії» вирішили негайно. «Рось», яка легко переграла очаківців у Білій Церкві, нічого не могла протиставити комбінаційній грі «Артанії». На 13-й хвилині Бурименко заробив аплодисменти за красивий гол, а на 79-й відзначився Пономаренко — 2:0.

Такий же рахунок зафіксовано у Мукачевому, де «Приладист» приймав одного з аутсайдерів — «Дніпро». Швидкий гол, проведений Ковтуном вже на 3-й хвилині, мабуть, розслабив господарів. Вони диктували свої умови «Дніпру», а от забити ще м'яч їм не вдавалося. І деякі болільники так і не побачили другого гола, який Кінашенко забив на 89-й хвилині.

Запишіть інші результати шістнадцятого туру. Перша підгрупа: «Кристал» (Чортків) — СКА — 4:1, «Галичина» — «Поліграфтехніка» — 0:0, «Чайка» — «Полісся» — 1:1, «Сталь» — «Поділля» — 0:0, «Десна» — «Автомобіліст» — 2:1. Друга підгрупа: «Кристал» (Херсон) — «Закарпаття» — 3:0, «Металург» (Нікополь) — «Хімік» — 3:0, «Азовець» — «Вагонобудівник» — 4:1, «Кривбас» — «Шахтар-2» (Донецьк) — 2:1.

Схоже, що досвідчені клуби — «Кривбас» і «Металург» — збираються між собою розіграти путівку до вищої ліги. Навряд чи ще якийсь колектив втрутиться у цю суперечку, бо надто нерівно інші клуби виступають на виїзді. Зараз у лідерів другої групи по 21 очку, у «Скали» і «Закарпаття» по — 18, по 16 — у «Кристала», «Артанії» «Росі». У першій підгрупі лідирує «Приладист» — 21 очко. Але «Верес», очолюваний досвідченим наставником, здатний зробити прискорення і обійти мукачівців. У нього 17 очок і на гру менше, ніж у лідера, а другу сходинку зайняла «Десна» — 18 очок.

Завтра відбудуться матчі сімнадцятого туру.

Сергій ЯРОСЛАВОВ.

На акваторії Матвіївської затоки Дніпра в Києві понад 500 спортсменів (три вікові групи) виборювали нагороди змагань з веслування на байдарках і каное на Кубок Великого Дніпра. Окрім українських спортсменів на старт виходили й гості з Узбекистану.

На знімку: старт каное-двійок.

Фото Миколи БОЧКА.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Учора в Києві відбулася нарада президентів НОКів і керівників міністерств спорту країн СНД. У порядку денному тих зборів значилося тринадцять пунктів, і всі вони стосувалися підготовки об'єднаної команди, яка вже незабаром візьме участь у літніх Олімпійських іграх у Барселоні.

По завершенні наради відбулася прес-конференція.

* * *

Усе більше берлінців підтримує намір Берліна прийняти в себе Олімпійські ігри 2000 року. Мешканці німецької столиці вважають, що коли тут пройде Олімпіада, то вона принесе Берліну значно більше користі, ніж негативних моментів. Про це свідчать підсумки останнього опиту громадської думки, який проведено інститутом Форса на завдання газети «Берлінер моргенпост».

* * *

Футбол. Повторний матч фіналу розиграшу Кубка УЕФА в Амстердамі між місцевим «Аяксом» та італійським «Торіно» завершився внічию — 0:0. Приз дістався нідерландському клубу, бо в Туріні гра завершилася з рахунком — 2:2.

«Аякс» став другим після італійського «Ювентуса» клубом, який вигравав усі три європейські кубкові турніри, а це Суперкубок і Міжконтинентальний кубок.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:

Для довідок — 441-89-61 441-89-46

телефакс — 224-72-54

Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 398.633.

Комбінат друку видавництва «Преса України», 252047 Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311090.

1 2 3 4 5 6 7 8 9